

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
Факультет права, гуманітарних та соціальних наук
КАФЕДРА ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

На правах рукопису

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти
«Магістр»
на тему: **Поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання на
уроках англійської мови в середній школі**

здобувач: студентка 2 курсу, групи СОАМ-24зм

спеціальність: 014 Середня освіта

спеціалізація: 014.021 Середня освіта

(Мова і література (Англійська))

Панфілова Олександра Андріївна

Керівник роботи: к.пед.н., доцент

Хромова Вікторія Сергіївна

АНОТАЦІЯ

Панфілова Олександра Андріївна. Поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови в середній школі

Роботу присвячено актуальній темі пошуку ефективних методів навчання англійської мови, зокрема поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови в середній школі. У роботі послідовно розглянуто теоретичні засади традиційних методів навчання, інтерактивні методи навчання як інструмент активізації навчальної діяльності та практичний досвід поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови. Подано стислу характеристику граматико-перекладного, прямого, аудіо-лінгвального, комунікативного методів та усного підходу в якості традиційних методів. У контексті інтерактивних методів розглянуто групові форми роботи, метод кейсів та проблемно-орієнтоване навчання, ігрові технології та використання мультимедіа та онлайн-платформ. Комбінація методів на уроках розвитку навичок аудіювання письма та говоріння супроводжувалася використанням інноваційного підходу теорії множинних інтелектів. Встановлено, що поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови забезпечує комплексний розвиток мовленнєвих та когнітивних компетентностей учнів.

Ключові слова: аудіювання, говоріння, інтерактивні методи навчання, мовленнєві компетентності, письмо, середня школа, теорія множинних інтелектів, традиційні методи навчання, урок англійської мови

S U M M A R Y

Panfilova Oleksandra Andriivna. The combination of traditional and interactive teaching methods in English lessons in secondary school

The work is devoted to topical issues in finding effective methods of teaching English, in particular, the combination of traditional and interactive teaching methods in high school English lessons. The working conversion consists of the theoretical foundations of conventional teaching methods, interactive teaching methods as tools for activating educational activities, and practical experience in combining traditional and interactive teaching methods in English lessons. The style is characterized by conventional grammatical-translational, direct, audiolingual, and communicative methods, as well as an oral approach. In the context of interactive methods, group forms of work, case methods, and problem-oriented learning, game technologies, and the use of multimedia and online platforms are considered. The combination of methods in the lessons on developing listening, writing, and speaking skills was accompanied by an innovative approach to the theory of multiple intelligences. It has been established that the combination of traditional and interactive methods of teaching English provides a comprehensive development of students' speech and cognitive competencies.

Keywords: listening, speaking, interactive teaching methods, speech competencies, writing, secondary school, theory of multiple intelligences, traditional teaching methods, English lesson.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	10
1.1. Загальна характеристика традиційних підходів до навчання іноземних мов.	10
1.2. Граматико-перекладний метод як базовий інструмент формування мовної компетентності.	13
1.3. Прямий метод як система принципів, дидактичних можливостей і методичних обмежень.....	16
1.4. Аудіо-лінгвальний метод у контексті біхевіористської парадигми навчання.	19
1.5. Усний підхід та ситуативне викладання іноземної мови.	24
1.6. Комунікативний метод як інтегративний напрям сучасної методики викладання англійської мови.....	26
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	29
РОЗДІЛ 2. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	31
2.1. Теоретичні засади інтерактивних методів навчання англійської мови.....	31
2.2. Групові форми роботи та рольові ігри як засоби розвитку комунікативної компетентності.	34
2.3. Метод кейсів і проблемно-орієнтовані технології у становленні навичок критичного мислення.	37
2.4. Ігрові технології як інструмент підвищення мотивації й активної взаємодії учнів.	39

2.5. Мультимедійні ресурси та онлайн-платформи у формуванні інтегрованих мовних умінь.	42
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	45
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	47
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	66
ВИСНОВКИ	67
Список використаних джерел.....	71
ДОДАТОК А. План-конспект уроку розвитку навичок аудіювання	81
ДОДАТОК Б. План-конспект уроку розвитку навичок письма	84
ДОДАТОК В. План-конспект уроку розвитку навичок говоріння.....	88

ВСТУП

В Україні на сьогодні спостерігається активізація міжнародного співробітництва, а також інтеграційних світових процесів. Звідси гостро постає питання про подальший розвиток та підвищення ефективності функціонування мовної підготовки у навчальних закладах країни.

Актуальність вивчення англійської мови підсилюється також законодавчими документами, які наберуть чинності у вересні 2026 році. За Законом України «Про застосування англійської мови в Україні» передбачається офіційне закріплення статусу англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування в Україні. Англійська мова офіційно пошириться майже на всі сфери життя українців:

- категорії держслужбовців повинні будуть володіти англійською мовою;
- англійська версія повинна бути наявна для архівних документів, музейних експонатів, культурних заходів;
- заклади дошкільної освіти, зокрема садочки, використовуватимуть англійську для навчання дітей.

Рекомендовані на сьогодні модельні навчальні програми з іноземної мови для закладів загальної середньої освіти частково або навіть цілком відповідають вимогам Закону. У своїй меті програми підкреслюють спрямування процесу навчання на формування здатності цілісно поєднувати набуті знання, навчального досвіду, світоглядних цінностей, ставлення та переконань у процесі добору та використання мовного та інформаційного контенту для створення усних і письмових текстів та ідентифікації чужомовних висловлень на слух та читаючи.

Таким чином, аби відповідати вимогам сучасного світу педагогам слід шукати ефективні методики та підходи для навчання учнів. Такий пошук є ключовим у спорядженні учнів мовними навичками потрібними для спілкування у все більш взаємопов'язаному світі, що і обумовлює **актуальність роботи.**

Таким чином, щоб відповідати вимогам сучасної освіти, вчителям необхідно шукати ефективні підходи до навчання, які забезпечать формування в учнів актуальних мовних умінь для спілкування у глобалізованому середовищі. Це й зумовлює актуальність дослідження. Традиційні методи дедалі частіше піддаються критиці через обмежені можливості у формуванні комунікативних компетентностей, тоді як інтерактивні підходи, попри свою результативність, спричиняють певні труднощі, зокрема потребують високої професійної підготовки вчителя та ретельної організації роботи класу.

Попри наявні недоліки, обидва типи методів мають суттєві переваги: традиційні забезпечують міцну граматичну основу, а інтерактивні сприяють розвитку реальних комунікативних умінь. Тому їх поєднання має потенціал підвищувати ефективність навчання англійської мови та компенсувати слабкі сторони кожного підходу окремо. Саме тому дослідження на тему Поєднання традиційних та інтерактивних методів на навчання на уроках англійської мови у середній школі є актуальним.

Теоретичною та методологічною основою роботи є праці вітчизняних і зарубіжних учених з галузі лінгвістики, філології та педагогіки, присвячені аналізу ефективності традиційних та інтерактивних методів навчання іноземної мови, а також протиставленню перерахованих методів. Теоретичну основу складають положення роботи Агао С., Альбукбака А, Ашімової Н., Бабаєва Дж., Бінті Самсудіна Р., Гасмін А., Дахалана А., Деві Р., Као Й, Карім С., Кархіної Н., Кірана У., Кі Хан Л., Лі Р., Ліу К., Лі Й., Лонг Й., Макухіної С., Маммадової А., Нагієвої Г., Насімової М. Нечипорука Н., Парвіна С., Ресмі Р., Спахіу І., Сурміна Ю, Шарми Н., Шиманської В., Шевелової-Гаркуші Н., Цегаї А. та ін.

Метою роботи є аналіз ефективності поєднання традиційних й інтерактивних методів навчання англійської мови в середній школі.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

– проаналізувати теоретичні засади традиційних методів навчання англійської мови, визначити їхні дидактичні можливості, сильні сторони та обмеження в умовах сучасної школи.;

– дослідити сутність та класифікацію інтерактивних методів навчання, виявити їхній потенціал щодо формування комунікативної та навчальної компетентностей учнів середньої школи.

– обґрунтувати умови, за яких поєднання традиційних та інтерактивних методів забезпечує підвищення ефективності навчального процесу.

– проаналізувати практичні приклади використання комбінованого підходу на уроках англійської мови, визначити результати й труднощі впровадження.

– узагальнити результати теоретичного та практичного аналізу поєднання традиційних й інтерактивних методів та визначити їх ефективність у навчанні англійської мови в середній школі.

Об’єктом дослідження є процес навчання англійської мови у закладах загальної середньої освіти.

Предметом дослідження є особливості поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови в освітньому процесі середньої школи.

Для досягнення поставленої мети в роботі застосовано комплекс взаємодоповнювальних **методів дослідження**:

– теоретичні методи (аналіз наукової літератури з методики навчання іноземних мов, педагогіки та психології з метою визначення сутності традиційних та інтерактивних методів навчання; синтез та узагальнення отриманих теоретичних положень для формування цілісного бачення специфіки застосування різних методів; класико-логічний аналіз для систематизації методів навчання та виокремлення їхніх ключових характеристик);

– емпіричні методи (аналіз педагогічного досвіду та практичних матеріалів, що містять приклади поєднання традиційних та інтерактивних методів; спостереження за навчальним процесом для визначення ефективності застосування змішаних методик; якісний аналіз результатів навчальної діяльності учнів, спрямований на виявлення впливу комбінованого підходу на розвиток мовних компетентностей);

– методи інтерпретації результатів (компаративний аналіз для зіставлення ефективності традиційних та інтерактивних методів окремо і у поєднанні; узагальнення та систематизація емпіричних даних для формулювання висновків щодо ефективності комбінованого підходу; педагогічне моделювання елементів навчального процесу, яке дозволяє обґрунтувати доцільність інтеграції різних методів на уроках англійської мови).

Практичне значення дослідження полягає у узагальненні та аналізі ефективних способів поєднання традиційних і інтерактивних методів навчання англійської мови, що можуть бути використані в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти. Результати роботи можуть слугувати орієнтиром для вчителів у доборі методичних прийомів та у плануванні уроків, спрямованих на підвищення комунікативної активності учнів. У процесі дослідження також було систематизовано приклади інтерактивних вправ і форм роботи, які можуть бути адаптовані та використані у практиці викладання відповідно до чинних навчальних програм.

Наукова новизна дослідження полягає у уточненні та обґрунтуванні ефективних способів інтеграції традиційних методів навчання з інтерактивними технологіями на уроках англійської мови в умовах сучасної загальноосвітньої школи. У роботі систематизовано підходи до комбінування зазначених методів та окреслено модель їх узгодженого застосування, що сприяє підвищенню результативності навчального процесу.

Апробація результатів роботи. Результати магістерського дослідження представлені у фаховому виданні України «Інноваційна педагогіка» (категорія «Б») у галузі педагогічних наук, № 89, 2025.

Структура та обсяг магістерської роботи. Робота складається з анотації державною та англійською мовами, вступу, трьох розділів, два з яких включають по п'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (73 найменувань – на 9 сторінках). Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок, з них основного тексту – 77 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1.1. Загальна характеристика традиційних підходів до навчання іноземних мов.

На думку багатьох дослідників у галузі методики викладання іноземних мов, у контексті процесу навчання очевидним є те, що не існує універсального методу, який би однаково ефективно задовольняв потреби всіх учнів у межах одного класу. Це зумовлює необхідність такої організації заняття з іноземної мови, яка дозволяє оперативно реагувати на індивідуальні особливості та навчальні запити здобувачів освіти. Саме тому в методиці викладання сформувався широкий спектр підходів, кожен із яких акцентує увагу на певних лінгвістичних компетентностях та передбачає використання специфічного методичного інструментарію з метою забезпечення поступового й ефективного формування іншомовної мовленнєвої компетентності [1, с. 211].

Як зазначає авторка Маммадова А, в історії навчальних технологій, зустрічається безліч підходів та технік, які були більш відомими та успішнішими за інших. Методи навчання мови залежать від різних гіпотез вивчення мови. Історичний контекст викладання мов розвивається різними способами. [2, с. 94].

Навчання англійської мови роками залежало від традиційної методології. Традиційні методи навчання англійської мови становлять фундамент розвитку світової методики викладання іноземних мов і є результатом багаторічного педагогічного досвіду, системного узагальнення психологічних та лінгвістичних теорій. Незважаючи на появу сучасних інтерактивних та цифрових технологій, традиційні підходи продовжують залишатися важливим інструментом формування мовної компетентності, оскільки забезпечують структурованість, послідовність та методичну керованість навчального процесу. Традиційні методи навчання – вчителецентричні методи, у яких основна роль належить

викладачу, а учні виступають пасивними отримувачами знань, які передаються шляхом лекції, повторення, заучування. Традиційні методи зазвичай супроводжуються відточенням граматичних правил, словникового запасу слів та структури речення, що Амір Абдулхусейн Хасмін відобразив у своїх працях [3, с. 2]. Використання традиційних методів часто означає вивчення лексичних одиниць та порядку слів напам'ять, багатьох лінгвістичних конструкцій, які побудовані на інтенсивному повторенні поки вони автоматично не закарбуються у пам'яті, як зазначає Р. Гогохія [6, с. 52]. Виділяють п'ять основних традиційних методів навчання англійської мови. Серед них граматико-перекладний метод, прямий метод, аудіолінгвальний метод, усний підхід та ситуативне викладання мови, комунікативне викладання мови [3, 6, 6, 7].

За результатами досліджень Деві Р. [8], кожний з методів має свої сильні та слабкі сторони, які підходять до розвинення конкретної навички (письмо, говоріння, читання, аудіювання). Традиційні методи лінгвістичного навчання є структурованими та систематичними і зазвичай використовуються для опанування граматичних правил, словникового запасу та структури речень [3].

По-перше, традиційні методи характеризуються чіткою регламентацією навчальної діяльності, де викладач посідає провідну роль, виступаючи основним носієм знань та контролером виконання завдань. Така модель ґрунтується на принципі керованості педагогічного процесу та забезпечує високий ступінь дисципліни й організованості.

По-друге, традиційні підходи передбачають лінійне формування мовної компетентності, у межах якого мовний матеріал вводиться поступово – від простих структур до складніших. Домінуючими є репродуктивні види діяльності: запам'ятовування лексики, тренування граматичних конструкцій, відтворення за зразком.

По-третє, такі методи спираються на системність і науковість, зокрема, на вивчення граматичних правил, закономірностей побудови речення, фонетичних особливостей. Вони формують у здобувачів міцну базову граматичну та

лексичну компетентність, що є необхідною умовою подальшого розвитку комунікативних навичок.

По-четверте, для традиційних методів характерне використання стандартизованих навчальних матеріалів (підручників, таблиць, вправ на переклад, диктантів), що забезпечує одноманітність і контрольованість навчального процесу, але може обмежувати креативність і спонтанність мовлення.

Постійна потреба знайти ефективний підхід, щоб підсилити вивчення та вказівки підказують використання інноваційних підходів, що спрямовані на поточні проблеми та виклики в освіті. Інновації дозволяють створити покращені умови як для учнів, так і для вчителів, роблячи водночас необхідним для освітян постійного перегляду підходів та стратегій, про що, йде мова у роботі Альбубак О. та ін. [7, с. 80].

Традиційні методи почали своє існування ще у XIV столітті. Авторка Шарма Н. із співаторами у своїх працях робить акцент на тому, що завдяки поширенню англійської мови у світі традиційні методи змінювалися та вдосконалювалися. Із розвитком технологій змінювалися і вимоги до вивчення іноземної мови. Тож окрім розвитку вже відомих методів, почали з'являтися і нові [9, с. 22].

Таким чином, традиційні методи навчання англійської мови становлять важливу складову сучасної методики, оскільки забезпечують системність, структурованість та опору на лінгвістичну базу. Вони визначають фундамент, на якому вибудовується подальший розвиток інтерактивних, комунікативних та інноваційних підходів. Знання принципів традиційної методики дозволяє викладачам ефективно інтегрувати її з новітніми методами, досягаючи оптимального балансу між теорією та практикою, між репродуктивним та продуктивним навчанням.

Наступні підрозділи Розділу 1 присвячені характеристиці основних традиційних методів навчання англійської мови, а саме граматико-перекладному методу як базовому інструменту формування мовної компетентності; прямому

методу: його принципам, дидактичним можливостям та обмеженням; аудіо-лінгвальному методу у контексті біхевіористської парадигми навчання; усному підходу та ситуативному викладанню мови: умовам формування комунікативних навичок; комунікативному методу як інтегративному напряму сучасної методики викладання англійської мови.

1.2. Граматико-перекладний метод як базовий інструмент формування мовної компетентності.

Граматико-перекладний метод (ГПМ) є основою традиційних методів навчання, який широко застосовується для навчання іноземної мови. Головним фокусом є граматична правильність та перекладні завдання. Такий метод приваблює багатьох вчителів іноземних мов.

ГПМ є одним з провідних методів, який націлений на відточення мови на академічному рівні. Цей метод працює гарно для людей, у яких розвинене логічне мислення, та для яких легко та природньо засвоювати та адаптувати граматичні формули у комплекси [6, с. 53].

Крізь віки ГПМ зберіг свою популярність завдяки структурованому підходу та фокусу на розвитку фундаментальних навичок мови. ГПМ стикається із критикою через свою певну обмеженість у розвитку комунікативних компетентностей. Метод має сильні сторони, які роблять його корисний інструментом у певних контекстах [9, с. 22]. Авторка Г. Нагієва відмічає, що сильними сторонами ГПМ вважають граматичну правильність, насичення словникового запасу, доступність для вчителів, які не є носіями [10 с. 89].

Як зазначає авторка А. Цегає ГПМ зроблений із головних принципів, які являють собою будування блоків мови, яка вивчається. Метод є вчителецентричним. Вчитель передає знання учням, а їхня рідна мова є засобом для навчання. Учні не відіграють активну роль та є лише незначна взаємодія учень-учень. Натомість учні мають читати літературу, написану цільовою мовою та вивчати всі відповідні слова та граматичні правила. Фокус викладання полягає

у розвиткові учнів навичок читання, письма та перекладу. Наступним принципом є використання літературної мови. Вона переважає над розмовною, і головним завданням учнів є навчитися читати та перекладати текст з та на цільову мову. У цьому методі акцент ставиться більше на правильність, ніж на вільність. Граматика вивчається систематично, дотримуючись граматичної програми через чітке, розширене і детальне викладання граматичних правил [11, с. 95].

Матеріалом для реалізації методу є спеціалізовані підручники [11, 12], які містять потрібний лексичний набір та граматичні правила. Наявні тексти сприяють відпрацюванню нових слів.

Згідно з дослідженнями спеціаліста в області педагогіки Нечипорука, основною ідеєю ГПМ стало оволодіння іноземною мовою через тексти цільової мови, увага педагогів була прикута до сталих виразів та граматичних конструкцій, які періодично повторювалися [13, с. 96].

Недоліками ГПМ виділяють відсутність врахування змісту та складності текстів, недостатня міра використання цільової мови, через пояснення, яке здійснюється рідною мовою, завдання, які одноманітні за своєю структурою. Вагомим мінусом також вбачають те, що ціль такого підходу не лежить у площині комунікації.

Механіка роботи ГПМ описана у працях дослідниці А. Маммадової. В основі методу лежать граматичні правила. Учні спочатку пропонується застосувати вивчені граматичні правила у завдання, а потім вчитель дає завдання перекласти речення відповідно до використаної граматики. Учні надається перелік слів. Під час перекладу вони використовують як ці слова, як граматичний матеріал, який вони вивчили. Тож головною метою методу вбачається не набуття базових мовних навичок, а навчання граматично необхідних конструкцій на високому рівні [2, с. 95].

Певною варіацією ГПМ можна вважати текстуально-перекладний метод, який з'явився наприкінці 18-го століття. Основою цього методу є тексти художньої літератури, на прикладі яких відпрацьовували фонетику, граматику та

лексику. Перевагою такого методу були використання зворотного перекладу та аналітичне читання, як зазначає лінгводидактик Сабахат Парвін [13, с. 468].

Згідно з дослідженнями лінгвіста Маркіле С. Агао, ГПМ досить ефективний при розвитку навичок письма серед учнів, для яких англійська мова є іноземною. Повторюваний характер ГПМ, який проявляється у акценті на точність за допомогою вправ на переклад, виявляється вирішальним для підвищення обізнаності учнів щодо форм слів та правильного написання. Це твердження узгоджується з іншими дослідженнями, де підкреслено, що постійна зосередженість на точних лексичних еквівалентах у ГПМ підвищує орфографічну точність, що є необхідним для розвитку письма на початковому рівні. Попри постійну критику щодо обмеженості методу у творчому самовираженні, ГПМ демонструє неочікувану ефективність у покращенні письма та композиції. Що черговий раз доводить, що структуроване експонування тексту через переклад може забезпечити когнітивну основу для зв'язної композиції. Іншою перевагою використання ГПМ стало покращення обізнаності та структури граматики. Систематичний розбір граматичних правил методом та їх застосування за допомогою вправ на переклад посилили синтаксичну компетентність [14, с. 8664].

Дослідниками відмічалися значні успіхи в розвитку словникового запасу, які додатково ілюструють здатність ГПМ розширювати лексичний діапазон учнів. Постійний контакт з двомовними списками слів, прямими перекладами та практикою на рівні речень посилює асоціації між словом та значенням і заохочує до більш точного та різноманітного вибору слів. Цей висновок узгоджується з дослідженнями, які стверджують, що запам'ятовування словникового запасу покращується завдяки повторюваним перекладацьким вправам, які вимагають від учнів засвоєння нюансованих значень у контексті.

Загалом ГПМ при стратегічному впровадженні пропонує суттєві переваги в розвитку базових навичок письма, особливо для учнів на ранньому та середньому рівнях володіння мовою, де точність та форма є основними навчальними цілями. Хоча ГМП може не наголошувати на спонтанному

мовленні, він сприяє глибокій лінгвістичній компетенції та метаусвідомленню, які є міцною основою ефективного письма. Зосередження методу на точності, а не на швидкості, є особливо ефективним для учнів, які все ще розвивають фундаментальні письмові компетенції.

1.3. Прямий метод як система принципів, дидактичних можливостей і методичних обмежень.

У відповідь на проблеми, які спричинені ГПМ, був створений прямий метод (ПМ), щоб посилити вивчення іноземної мови. ПМ відносять до «природних методів». Термін «природний метод» виник для підкреслення того, що метод робить акцент на використанні розмовної мови, об'єктів та дій у навчанні значень слів та структури, а також слідуванню природних устоїв вивчення базової мови, зазначає дослідник О.А. Альбукбак у своїх дослідженнях [7, с. 81].

Базовий ПМ навчання іноземної мови був розвинений в кінці XIX і на початку XX століття і ґрунтувався на вже відомих природних методах. Над створенням цього методу працювали не тільки лінгвісти, а й методологи та навіть психологи. Швидке та ефективне навчання учнів вільної іноземної мови було першочерговою метою розробників, відповідно до праці авторки Н. Шевелової-Гаркуші [15, с. 674].

ПМ класифікують як аудіо метод, яку включає в себе думку та говоріння цільовою мовою. За цим метолом, іноземна мова вважається мовою комунікації та учням не дозволяється використовувати рідну мову. Вчителів, які використовують цей метод надають перевагу розвитку навичок аудіювання та говоріння. Діалоги, відео, читання вголос тощо вважається основними матеріалами, які використовуються на уроці [2, с. 95].

Іншими словами, при ПМ, на відміну від ГПМ, учні відкриті для цільової мови в реальних ситуаціях з мінімальним або без використання своєї рідної мови. Згідно з дослідженнями Парвіна С., ПМ покращує здатність студентів до

прямого мислення та спілкування цільовою мовою. ПМ, який спонукає студентів думати цільовою мовою, а не перекладати з рідної, може призвести до більш вправного та впевненого мовлення. Однак також відзначалися такі труднощі, як брак словникового запасу та трудомісткість методу [16, с. 468].

ПМ націлений на розвиток навичок говоріння. Його особливістю є повне впровадження цільової мови у навчальний процес, а переклад на рідну мову майже не існує. Також метод, за Р. Деві, що пріоритезує розмовні навички, не нехтує аудіюванням та читанням шляхом розвинення словникового запасу [8, с. 2].

Викладачі мов, які у цьому методі виступають творцями атмосфери, широко використовують наочні посібники, реалії та контекст, щоб допомогти учням засвоїти нові слова та фрази, що може включати жести, міміку, автентичні об'єкти, презентації, відомі слова, зображення та демонстрації в процесі навчання. Головна мета полягає в тому, щоб учні зрозуміли значення без потреби в перекладі [15, 17].

Після відвідування уроку учні фактично привчені сприймати та спілкуватися іноземною мовою, їм заборонено розмовляти будь-якою іншою мовою. Вивчення англійської мови за допомогою англійської мови не передбачає використання іншої мови як засобу спілкування [15, с. 679].

ПМ допомагає учням розвинути правильну вимову слів, забезпечує краще розуміння фраз, що є надзвичайно важливо при вивченні ідіом. А понад усе, за Спахіу А. [18], метод сприяє вільному володінню цільовою мовою. У ПМ граматики виступає інструментом для регулювання вираження мови. Тому граматики не подається навмисне і окремо, але надається під час використання слів, фраз або речень, які трапляються у розмові. Граматичні правила засвоюються в озвучених усно ситуаціях [15, с. 678].

Автор Джавід Бабаєв зробив висновок, що ПМ пропонує динамічний, комунікативний підхід до вивчення мови, який надає пріоритет зануренню, активній участі та природному засвоєнню. Хоча він може бути не ідеальним для кожного учня чи кожного контексту, його акцент на говорінні, аудіюванні та

використанні мови в реальних життєвих ситуаціях забезпечує цінні переваги, особливо для тих, хто прагне вільно володіти розмовною мовою. У світі, який дедалі більше цінує спілкування кількома мовами, прямий метод залишається впливовим та ефективним інструментом у арсеналі того, хто вивчає мову [17, с. 33].

Дослідження педагогів Анді Мухамада Дахалана та Джема Клойда М. Танукана показали, що прямий метод ефективний для покращення навичок усного мовлення, особливо говоріння та аудіювання, для учнів початкового та середнього рівня. Він сприяє вільному мовленню та вимові завдяки захопливому використанню мови та заохочує активну участь учнів. Однак його обмежена зосередженість на граматиці, читанні та письмі свідчить про те, що його може бути недостатньо для учнів, які прагнуть досягти всебічного володіння мовою, особливо на просунутому рівні. Вони підкреслюють важливість майстерності вчителя та роль захопливого викладання у сприянні успішному вивченню мови. Також дослідники зазначають необхідність усунення прогалин методу в розвитку грамотності та граматичної точності, особливо для учнів, які переходять до більш просунутих рівнів володіння мовою [19, с. 140].

Теоретично, прямий метод узгоджується з теоріями вивчення природної мови, надаючи акцент на практичному спілкуванні в реальному світі, а не на явному граматичному навчанні. Практично, результати дослідження свідчать про те, що школи та установи повинні інвестувати в підготовку вчителів, щоб забезпечити, щоб викладачі були оснащені для створення ефективного середовища захопливого навчання. В огляді також наголошується на необхідності більш комплексних інструментів оцінювання, які точно відображають комунікативну компетентність учнів.

1.4. Аудіо-лінгвальний метод у контексті біхевіористської парадигми навчання.

У прямий метод входить декілька інших методів. Одним з них є аудіо-лінгвальний, головний фокус якого це розвиток навичок аудіювання та говоріння понад читання та письма [7, 15].

Аудіо-лінгвальний метод (АЛМ) ґрунтується на слухо-оральному підході теорії навчання мов. Головними засадами, що описані у праці дослідника Альбукбака [7, с.53], цієї теорії є:

- говоріння та аудіювання головні життєво необхідні навички у вивченні мови;
- кожна мова має свою унікальну структуру та систему правил;
- мова вивчається через формування звички .

АЛМ вперше був застосований в Сполучених Штатах в 1940-х, після II Світової війни, під час становлення спеціальної підготовки військових з метою отримати розмовну майстерність у різноманітності іноземних мов за короткий період часу шляхом посилення тренувань солдатських навичок аудіювання та говоріння. Після війни комбінація структурної лінгвістичної теорії, порівняльного аналізу, слухо-оральної теорії, біхевіористської теорії психології призвели до появи АЛМ. Цей метод набув своєї популярності у США та західних країнах у 1950-х та 1960-х і широко використовувався у викладанні іноземної мови в середній школі, як описує лінгвіст Ченксі Ху [20, с. 82].

АЛМ є одним із цікавих методів навчання говорінню та аудіюванню. Він наголошує на моделі формування звичок, яка добре підходить для використання вправ. Крім того, цей метод пропонує використання технік тренувань різноманітних діалогів, які надають учням можливість використовувати різні моделі спілкування у відповідних ситуаціях цільовою мовою. Оскільки навчання включає дії з повторення та запам'ятовування діалогів, вчителям необхідно представити учням правильну модель речення, а учням необхідно зосередитися

на правильній вимові, інтонації та наголосі. Завдяки аудіозасобам навчання, учні легко вивчатимуть мову, як зазначає Карім С. [21, с. 265].

Основою навчальних матеріалів АЛМ є діалоги, які розпочинають заняття. Граматика подана індуктивним способом, а розвитку видів мовленнєвої діяльності притаманна чітка послідовність. У першу чергу увага приділяється розвитку навичок аудіювання та говоріння, а вже потім – читання та письма [13, с. 98].

За результатами досліджень автора Й. Шоліхаха, АЛМ наголошує на здатності учнів розуміти структуру речень, наявних у текстах для читання або аудіювання. Метою АЛМ є покращення комунікативних навичок учнів. Застосування цього методу передбачає, що учні розрізнятимуть структури речень з матеріалів для читання, поступово переходячи від простого до складного. Ця практика згодом покращить розуміння учнями прочитаного [23, с. 916].

Граматичні аспекти та структурні патерни в АЛМ представлені учням діалогами, які учні вивчають повторенням та імітацією. Вивчення лексики зводиться до мінімуму, так як головним об'єктом АЛМ є навчити граматичним аспектам та системі звуків цільової мови якомога більше [6].

АЛМ ґрунтується на біхевіористичній теорії. Тут вчитель відіграє ключову роль у формуванні стимулів, розподілі та підборі типів винагород, а також визначає зміст та методи навчання. АЛМ допомагає вчителям навчати учнів розмовним навичкам. Окрім своєї простоти, цей метод сприяє створенню теплої та невимушеної атмосфери, що знімає тиск на учнів. Цей підхід є технікою запам'ятовування, яка передбачає навчання учнів діалогам або коротким розповідям для вивчення, які згодом будуть продемонстровані за допомогою жестів, міміки та рольових ігор для покращення навичок учнів слухати та говорити. АЛМ включає поняття, яке підкреслює граматичні моделі у зв'язку з теорією біхевіоризму та теоріями формування звичок, які стверджують, що процес навчання починається зі стимулу, який надається вчителем, і завершується відповіддю. АЛМ є ефективним підходом до навчання мови, зосереджуючись на розвитку мовних навичок за допомогою таких стратегій, як

імітація, запам'ятовування, концентрація та практика або вправи на повторення. Предметом вивчення є іноземна мова, оскільки АЛМ навчає учнів мовним моделям, які часто використовують носії мови. Отже, досягнення майстерності вимагає постійного звикання через практику та повторення [23].

Згідно з педагогічними дослідженнями Б. Утамі, головними принципами АЛМ є:

- рідна мова та цільова мова мають окремі лінгвістичні системи. Вони мають бути розмежовані таким чином для учнів, щоб залучати усіма можливими способами спроби учнів набуті мовленнєві компетенції цільовою мовою;

- задача вчителя бути моделлю цільової мови. Вчителі мають виступати для учнів моделлю, схожою на таку, яку презентують носії мови. Слухання того, як має звучати цільова мова має супроводжуватися повторенням учнів.

- вивчення мови – це процес формування звички. Чим більше учні повторюють мову, тим сильнішою стає звичка і підвищується шанс мати змогу використовувати мову;

- кожна мова має обмежений перелік патернів, вправи з їхнім вмістом допомагають формувати звичку, що дозволяє учням їх використовувати;

- головною ціллю навчання мови є допомогти учням набуті структурних патернів. Нові слова представлені у діалогам, так як словниковий запас обмежений;

- важливо запобігати помилкам учнів. Помилки призводять до формування поганих звичок. Коли учень помиляється, вчитель повинен одразу виправити їх;

- мову не можна відділяти від культури. До культурного компоненту входить не тільки література та мистецтво, а й щоденна поведінка людей, які послуговуються цільовою мовою. Відповідальністю вчителя є надати відповідну інформацію про культуру.

Серед технік, які поширені у АЛМ, слід виділити:

а. Запам'ятовування діалогів. Учні запам'ятовують діалог, поданий за допомогою імітації, потім виконують роль однієї особи в діалозі перед викладачем.

б. Вправа на зворотне розширення (розгортання). Ця вправа використовується, коли довгий діалог ускладнює розуміння учнями. Викладач поділяє репліки на частини. Учні повторюють частину речення, зазвичай останнє речення. Потім викладач інструктує учнів, і учні розвивають частини, які вони повторюють, щоб вони могли повторити весь рядок.

с. Вправа на повторення. Учнів просять повторити модель викладача якомога точніше та швидше. Ця вправа часто використовується для навчання реплік діалогу.

д. Ланцюгова вправа. Ланцюгові вправи отримують підказки з ланцюгових розмов, що формуються по кімнаті, коли учні один за одним ставлять один одному запитання та відповідають на запитання один одного. Викладач починає ланцюжок, вітаючи конкретного учня або ставлячи йому запитання. Учень відповідає, потім повертається до учня, який сидить поруч. Перший учень вітається або ставить запитання про другого учня, і ланцюжок продовжується.

е. Вправа на заміну в одному слоті. Викладач промовляє речення, зрештою, викладач промовляє слово або фразу, яка називається підказкою. Учні повторюють репліку, яку їм дав викладач, замінюючи підказку в рядку в потрібному місці.

ф. Вправа на заміну в кількох слотах. Для деяких слотів вправної заміни викладачі дають фрази-підказки, по одній, які відповідають різним слотам у діалоговому рядку.

г. Вправа на трансформацію. Викладач дає учням певний тип речення, учнів просять перетворити це речення на заперечення або питальну форму.

h. Вправа «питання-відповіді». Ця вправа дає учням практику відповідати на запитання. Учні повинні дуже швидко відповідати на запитання інструктора.

і. Використання мінімальних пар. Інструктор працює з парами різних слів одним голосом; наприклад, «fan/van», учням спочатку пропонується побачити різницю між двома словами, а потім учні знають, як їх вимовляти.

j. Завершіть діалог. Вибрані слова виключаються з діалогу, який учні вивчили. Учні завершують діалог, заповнюючи пропуски пропущеними словами.

к. Граматична гра. Гра схожа на гру з алфавітом у супермаркеті. Вона розроблена для практики граматичних моментів у контексті. Гра починається з того, що учням потрібні речі, що починаються з літери «Н». Учень каже: «Я піду в супермаркет, мені потрібно купити рушник», наступний учень каже: «Я піду в супермаркет, їй потрібні рушники, мені потрібна зубна щітка (або зубна паста, яку можна замінити літерою «Р» на початку). Третій учень каже: «Я йду до супермаркету, їй потрібен рушник, зубна щітка та мило». Продовжуйте до останнього учня [22, с. 33-34].

Виходячи з наведеного вище прикладу та експозиції, можна зробити висновок, що в методі аудіолінгвального навчання, як і в ситуативному викладанні мови, роль викладача є центральною та активною; це метод, у якому домінує викладач.

Однак надмірний акцент на механічній практиці не сприяє застосуванню мови учнями. Хоча учні можуть запам'ятовувати речення, вони відірвані від семантики та реального життя, і не можуть використовувати їх або використовують неправильно у спілкуванні, а іноді навіть роблять помилки. Занадто великий акцент робиться на культивуванні мовних форм, водночас ігноруючи конотацію та значення мови, що призводить до неприродного вивчення мови. У навчанні це часто призводить до поганої плавності учнів у слуханні та говорінні речень. Метод викладання вчителя є механічним та монотонним, що легко викликає нудьгу у учнів. Найбільшим недоліком є те, що він несприятливий для розвитку творчого мислення. Механічна імітація та повторення змушують учнів втрачати ініціативу у навчанні [20, с. 83].

1.5. Усний підхід та ситуативне викладання іноземної мови.

У 1920-1930-х роках відбувається трансформація у сфері навчання. З'являється усний підхід, запропонований Гарольдом Палмером та А.С. Горнбі, які стверджують, що читання та словниковий запас – важливі аспекти навчання іноземної мови. У 1950-х усний підхід вже широко використовувався багатьма школами та вчителями. Одним з них був австралієць Джордж Пітман, який розробив навчальні матеріали для застосування методу у конкретних ситуаціях. Акцент на ситуативності потім вилився в окремий термін «ситуативне викладання мови» (СВМ), як описує Омар Альбукбак [7, с. 87-88].

Як зазначає у своїх педагогічних дослідженнях Нечипорук, метою усного підходу до вивчення іноземних мов був розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності. Перевагою цього методу є принципи змістовності, системності, а також послідовність у викладі навчального матеріалу [13 с. 98].

Авторка Турсинбаєва К.Ж. [24, с. 111] вбачає, що застосування СВМ здійснюється шляхом використання вивченої лексики, яка стосується окремих ситуацій, які можуть виникнути у реальному житті. На цьому базуються курси вивчення англійської мови для новачків та для тих, кому потрібно засвоїти мову у короткий період часу.

СВМ стосується створення ситуацій та реальних контекстів у навчальному процесі, щоб учні могли вивчати та використовувати мову, імітувати реальні комунікативні ситуації, викликати інтерес студентів та покращити ефект від вивчення мови, як зазначає автор Зиджун Жао [24, с. 1902].

У роботі [26, с. 67] дослідники Ксіньє Ліу та Йонгуї Вен стверджують, що СВМ, в першу чергу, наголошує на істинності та значенні створення ситуації; по-друге, звертає увагу на емоційне пізнання та вплив ситуативних факторів. У викладанні англійської мови необхідно звертати увагу на пріоритет усної мови та використання мови, що вивчається. Зростає як відповідальність вчителів, так і навчальне навантаження учнів. Крім того, СВМ також має чіткі цілі та є

дитиноцентричним методом; класне навчання потребує ієрархічної оптимізації та мови класу як об'єкта.

Авторка Юджія Лі зазначає, що СВМ підкреслює важливість створення вчителями конкретних навчальних ситуацій, поєднання когнітивних та емоційних видів діяльності, використання навчального змісту та навчальних цілей як орієнтирів, створення яскравих навчальних сцен за допомогою мультимедіа, фізичних об'єктів та інших засобів, концентрування абстрактної інформації та підвищення зацікавленості та участі учнів у навчанні. Цей метод зосереджений не лише на розвитку мовних навичок учнів, але й на розвитку мислення та здатності учнів вирішувати проблеми[27, с. 247].

У своїй праці Руйтінг Лі відмічає, що СВМ має ряд обмежень. По-перше, відбувається надмірний акцент на мовній формі, що призводить до тенденції нехтувати розвитком комунікативної компетенції. У повсякденному викладанні англійської мови вчителі, як правило, нехтують акцентом на загальному сприйнятті структури та всебічному навчанні, нехтують аналізом та поясненням мовних знань. Учні можуть зазнавати браку зв'язку через перевантаження знаннями. По-друге, надмірний акцент на загальній структурі має тенденцію нехтувати прагматичним аналізом, поясненням та навчанням. По-третє, хоча контекстуальний підхід використовує ситуації як підказку для вибору та впорядкування мовних матеріалів, дизайн ситуацій часто є фіктивним, оскільки дискурс у ситуаціях не максимізує реальні потреби мовного спілкування учнів. Вчителі під час створення ситуацій інтегрують емоції, а також дозволяють учням отримати позитивний емоційний досвід, щоб скористатися перевагами ситуативного навчання. У практичному навчанні вчителям необхідно звертати увагу на розуміння змісту підручників, пов'язуючи його з реальним життям учнів, що відіграє позитивну роль ситуативного навчання мові [28, с. 44-45].

Метод СВМ базується на принципі PPP (Presentation, Practice, Production / Презентація, Практика, Продукція). Так на етапі презентації вводиться новий матеріал; на етапу практики здійснюється контрольована практична фаза; на етапі продукції відбувається розвиток вмінь та навичок [13, с. 98].

Основою методу PPP є граматики. На початку вчитель пояснює граматичне правило та його значення учням різними способами, наприклад, у контексті. Далі вчитель перевіряє рівень розуміння правила учнями за допомогою різноманітних вправ. На цьому етапі, учням не дозволяється робити помилки. Наприкінці вчитель створює середовище для учнів, в якому вони можуть використати правила, які вони вивчили у бесіді. На цьому етапі учні можуть помилятися, а вчитель зобов'язаний пояснити їхні помилки та виправити їх [2, с. 96].

1.6. Комунікативний метод як інтегративний напрям сучасної методики викладання англійської мови.

У сфері навчання іноземної мови народження нового підходу зазвичай ґрунтується на попередньо застосованих підходах, які є альтернативами для покращення ефективності та зарадження труднощам навчання. Отже, походження комунікативного методу (КМ) навчання співпадає з іншими методами. Популярності цей метод набув на початку 1970-х [7, 9]. Дослідники у сфері педагогіки Одінаєва та Норкулова зазначають, що у цей період лінгвісти та освітяни почали ставити під сумнів ефективність ГПМ та АЛМ. Ці ранні методи часто виховують учнів, які можуть маневрувати між граматичними правилами, але мають труднощі із використанням мови спонтанно в автентичних контекстах. У відповідь на такі обмеження було розроблено КМ, щоб подолати розрив між вивченим у класі та реальним застосуванням мови [29, с. 1].

За авторкою Назімовою М., лексично назва методу походить від слова «комунікувати», що означає виражати свої ідеї, почуття або інформацію. Додавання суфіксів перетворило це дієслово на прикметник, який, в свою чергу, означає «спонукати учнів до комунікації» або ж «спонукати учнів виражати свої ідеї, почуття або інформацію один одному» [30, с. 223].

На сьогодні КМ широко використовується для викладання іноземних мов. Цей метод допомагає у втіленні сучасних тенденцій освітнього процесу. При використанні такого методу, як зазначає автор Нечипорук Н.Л., організація

навчального процесу має імітувати процес реального спілкування, під час якої учні взаємодіють як учасники соціальної взаємодії, вирішуючи ситуативні завдання [13, с. 98].

Метою КМ є навчити учнів спілкуватися у живих мовних ситуаціях. КМ підкреслює важливість мовного функціонування над словниковим запасом та граматиною. Головний принцип методу – дати можливість учням використовувати мовленнєві форми раціонально в різних контекстах, переслідуючи різні цілі [6, с. 55].

Лінгвісти погодились визначати головними принципами КМ наступні:

- акцент на навчанні спілкуванню через взаємодію цільовою мовою;
- впровадження автентичних текстів у навчальну ситуацію;
- надання можливостей учням зосередитися не лише на мові, а й на самому процесі навчання;
- покращення власного особистого досвіду учня як важливих елементів, що сприяють навчанню в класі;
- спроба пов'язати вивчення мови в класі з активацією мови поза класом [30, с. 4].

КМ мотивує учнів займатися самоосвітою, яке спонукається ставленням з довірою, підтримкою та взаємодією між учнем та вчителем. Існує теорія, що учні краще навчаються, коли це цікаво та доречно. У цьому, дитиноцентричному підході, вчитель є фасилітатором, а не експертом з передачі знань. Вчитель має відповідальність обговорювати план роботи із учнями, від сприяння до моніторингу до забезпечення зворотного зв'язку щодо прогресу учнів. Головним акцентом цього методу є важливість функціонування мови, так як учням слід вивчити та зрозуміти як значення так і функціонал цільової мови за допомогою вправ, які залучають комунікацію та соціальну взаємодію [9].

Автор Ю. Лонг вважає, що доброзичлива атмосфера у класі може знизити рівень напруги та тривоги учнів, тому навчання та спілкування мають впроваджуватися у розслабленій та гармонійній атмосфері. КМ підкреслює мовну аутентичність. Вчитель має відбирати вправи, які насправді

використовуються учнями у повсякденному житті. Іншими словами, допомогти учням природно застосовувати знання у реальному житті і покращувати свої усні навички [30, с. 622].

Дослідження автора Яо Као показують, що у більшості класів середньої школи рідко застосовуються вправи на усне спілкування. Вчителі часто вважають, що усне спілкування жодним чином не пов'язане з тестуванням, тому основний фокус ставиться на навчання читання та письма. Щоб розв'язати цю проблему, вчителям слід взаємодіяти з учнями у класі та підштовхувати їх до спілкування один з одним. Через взаємодію учні можуть виражати свої справжні ідеї англійською та збагачувати навички усної комунікації у процесі спілкування [32, с. 1190].

Однак, за словами дослідника Фераса Мохамеда Аль-Мадані слід враховувати, що КМ не звертає уваги на контекст викладання та навчання, натомість зосереджується на швидкості, а не на точності. Без зосередження уваги на зменшенні помилок в існуючому підході КМ спостерігається більше випадків неправильного та незв'язного навчання. Крім того, відсутність зосередження уваги на усних та письмових навичках, низький рівень володіння мовою та відсутність участі з боку студентів знижують ефективність КМ та зменшують його використання [33, с. 41-42],.

Ідеєю КМ є допомогти учням ефективніше висловлюватися у розумній ситуації, в якій вони можуть опинитися. Отже, це навчання включає акцент на ключових навичках (дякувати, скаржитися, пропонувати, запрошувати, просити поради тощо) [2, с. 96].

Найкраще, що вчителі можуть запропонувати своїм учням, це забезпечити їх реальним комунікативним контекстом. У такому випадку учні можуть обмінюватися справжньою інформацією, щоб мова та фрази виникали відповідно до ситуації.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Традиційні методи навчання англійської мови мають довгу історію становлення та трансформації. Вони базуються на структурованому підході, який орієнтується на вивчення граматики, поповнення словникового запасу, розвитку навичок перекладу. Більшість традиційних методів є вчителецентричними.

При використанні таких методів акцент ставиться на відточення граматичних правил, запам'ятовуванні текстів, а не на розвитку комунікативних навичок.

Переглядаючи історію розвитку навчальних методів, від традиційних аудіо-, говоріння та аудіовізуальних методів до сучасних переважно комунікативних методів, всі відігравали позитивну роль у навчанні іноземній мові у певний проміжок часу, але мали також певні проблеми. Неможливо обрати лише один метод та ігнорувати решту. У процесі навчання іноземній мові, педагоги мають створити комфортне співіснування методів навчання, користуватися їхніми перевагами, уникаючи слабкостей, коригувати їх відповідно до освітніх реалій з метою досягти кращого навчального ефекту.

Граматико-перекладний метод акцентує увагу на вивченні і відточенні граматики, перекладі текстів та діалогів, розвитку письмових навичок. Метод відзначився як той, що формує граматичну та письмову компетентність, однак слабо розвиває усне мовлення та комунікативні навички.

Прямий метод набув свого поширення для розвитку комунікативних навичок на початкових та середніх рівнях. Головною перевагою цього методу вважають швидке покращення усного мовлення та розуміння на слух через повне занурення в іншомовне середовище. Головними обмеженнями цього методу є слабкий рівень розвитку навичок читання та письма, викликає складнощі сприйняття за відсутності базових знань, обмежено ефективний для просунутих рівнів.

Аудіо-лінгвальний метод показав себе ефективним для розвитку навичок аудіювання та говоріння, підвищення мотивації учнів, особливо на початкових етапах. Однак метод часто ігнорує розвиток читання та письма, обмежує креативність учнів через механічне повторення діалогів, вимагає значних зусиль від вчителя для підтримки дисципліни та мотивації.

Усний підхід та ситуативне вивчення мови сприяє розвитку комунікативних навичок, підвищенню мотивації, залученню учнів до активної участі у навчальному процесі. Також метод готує учнів до спілкування у реальних ситуаціях, адже використовуються тексти та діалоги, наближені до реального життя. Слід зауважити, що такий підхід недостатньо розвиває навички письма та читання, а також не завжди забезпечує глибоке розуміння граматичних правил. Деякі учні зазнають труднощів під час адаптації до навчання без чітких структур або традиційних вправ. Ефективність методу напряду залежить від майстерності вчителя та його здатності створювати відповідні ситуації.

Комунікативний метод орієнтований на реальні комунікативні навички та акцентує увагу на розвиткові мовленнєвої гнучкості, автономії учнів, а також врахування їхніх індивідуальних потреб. При використанні методу граматики може засвоюватися поверхнево через відсутність системного вивчення граматичних правил. Метод є обмежений для великих груп через складність забезпечити індивідуальний підхід до кожного.

Традиційні методи навчання англійської мови або забезпечують фундаментальні знання граматичних правил та засвоєння словникового запасу, є обмеженими з точки зору розвитку комунікативних навичок та сприяють мотивації учнів, або ж сприяють розвитку комунікативних навичок без належної уваги навичкам читання та письма, глибокому розумінню граматики. Тому завданням сучасності є пошук ефективної комбінації традиційних підходів із інтерактивними та дитиноцентричними методами.

РОЗДІЛ 2. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Теоретичні засади інтерактивних методів навчання англійської мови.

У сучасній методиці викладання іноземних мов спостерігається стійка тенденція до зростання ролі інтерактивних методів, що пояснюється їхньою здатністю підвищувати рівень навчальної мотивації, залученості та ефективності опанування мовного матеріалу. У науковому дискурсі інтерактивні методи визначають як сукупність педагогічних підходів, що передбачають активну, усвідомлену участь учнів у навчальному процесі та сприяють формуванню стійких комунікативних умінь. Емпіричні дослідження підтверджують, що застосування таких методів позитивно впливає на розвиток креативності, навчальної автономії та здатності до продуктивної співпраці. Крім того, інтерактивні технології забезпечують гнучку організацію навчання, дозволяючи адаптувати його до вікових потреб, рівня підготовки та індивідуальних особливостей учнів.

Інтерактивні методи навчання англійської мови сформувалися як відповідь на потребу модернізації освітнього процесу, зорієнтованого на розвиток комунікативної компетентності, критичного мислення та автономії здобувачів освіти. На відміну від традиційних підходів, інтерактивні методи виходять із позиції активної побудови знання учнями та забезпечення рівноправної взаємодії всіх учасників навчання. У сучасній методиці їх розглядають як невід'ємну складову компетентнісного підходу, який домінує в європейському освітньому просторі (Council of Europe, 2018).

Поняття інтерактивності ґрунтується на соціально- та когнітивно-орієнтованих теоріях навчання. Значний внесок у формування теоретичних засад інтерактивного навчання зробили Л. Виготський, Ж. Піаже, Дж. Дьюї, П. Фрейре та К. Роджерс. Зокрема, Л. Виготський у своїй культурно-історичній теорії підкреслював провідну роль соціальної взаємодії у формуванні інтелектуальних

процесів, а також важливість зони найближчого розвитку, у межах якої учень засвоює нові знання через співпрацю з більш досвідченим партнером. Цей принцип став фундаментальним для інтерактивних методів, де навчання відбувається через спільне обговорення, кооперацію та колективне вирішення завдань.

Ідеї Ж. Піаже щодо активної побудови знання визначили підхід, у межах якого учні не отримують знання у готовому вигляді, а конструюють його, взаємодіючи з навчальним матеріалом та іншими учасниками освітнього процесу. Дж. Дьюї, розвиваючи прагматичну філософію навчання, наголошував на важливості досвіду, дії та рефлексії, підкреслюючи, що справжнє навчання можливе лише у ситуаціях, які мають практичне значення для учнів. У свою чергу, П. Фрейре відзначав необхідність діалогічної взаємодії та партнерства між учителем і учнем, критикуючи «банківський» підхід до освіти. Інтерактивні методи повністю відповідають цій концепції, оскільки будуються на діалозі, співтворенні та спільній відповідальності.

До інтерактивних методів навчання можна віднести роботу в групах та рольові ігри; використання онлайн-платформ та мультимедіа; метод кейсів та проблемно-орієнтоване навчання; ігрові методи.

Інтерактивні методи зарекомендували себе як такі, що можуть підвищити ефективність процесу навчання англійської мови. Це зокрема відбувається, оскільки інтерактивні методи здатні пришвидшити процес навчання, як зазначає авторка Н. Кархіна [34, с. 10].

У традиційних методах навчання вчитель виступає у ролі головного постачальника інформації. У той самий час використання інтерактивних технологій зумовлює трансформацію його ролі. У межах інтерактивних методів викладач перестає бути виключно носієм знань; його роль зміщується до функцій фасилітатора, модератора та тьютора. Такий підхід змінює структуру заняття: воно перетворюється на середовище, де учні взаємодіють один з одним, обговорюють, аналізують, дискутують та застосовують мовний матеріал у реальних або наближених до реальних умовах. Це відповідає рекомендаціям

комунікативного підходу, сформульованого Д. Хаймсом і розвиненого М. Канейлом та М. Свейном, згідно з якими ефективне навчання іноземної мови має спиратися на автентичну комунікацію.

У роботі лінгвістки С. Макухіної вказано, що під впливом інтерактивних технологій до вчителя висувається нова вимога – вчитель має проявляти ініціативу. Інтерактивне навчання – це практичний, реальний підхід до освіти. Лекції перетворюються на дискусії, а студенти та вчителі стають партнерами у процесі здобуття знань [35, с. 41].

Інтерактивні методи навчання охоплюють широкий спектр форм і технологій: групову роботу, парне взаємонавчання, рольові ігри, дебати, дискусії, метод проєктів, кейс-метод, проблемно-орієнтоване навчання, імітаційні моделі, ігрові технології, інтерактивні вебплатформи та мультимедійні інструменти. За класифікацією Дж. Скрайвена та Н. Кемпбелл, інтерактивні методи належать до діяльнісно-комунікативних, оскільки вони стимулюють реальне використання англійської мови як інструменту співпраці.

Однією з сильних сторін інтерактивних методів є їхня здатність збільшувати кількість мовленнєвих актів на уроці. Дослідження Дж. Річардса та А. Хармера доводять, що інтерактивні форми роботи забезпечують від 60% до 80% часу активного говоріння учнів, що суттєво перевищує показники традиційних методів. Активна мовленнєва діяльність сприяє розвитку спонтанності, гнучкості та стратегічної компетентності, що є ключовими складовими комунікативної компетентності за Європейськими рекомендаціями з мовної освіти (CEFR).

Інтерактивні методи також мають потужний мотиваційний потенціал. За дослідженнями З. Дорньєї, мотивація зростає тоді, коли учень залучений до діяльності, яка має для нього особистісну значущість, дає можливість виявити ініціативу та здійснювати вибір. Інтерактивні методи, орієнтовані на групову динаміку, емпатію та співпрацю, створюють позитивний психологічний клімат, що знижує тривожність та сприяє розкутому мовленнєвому самовираженню.

З огляду на технологічний прогрес значного поширення набули мультимедійні та цифрові інтерактивні ресурси – віртуальні платформи, навчальні застосунки, відеосервіси, інтерактивні вправи. Дослідники Г. Райндерс та М. Томлінсон відзначають, що мультимедійні інструменти підсилюють ефект взаємодії, адже поєднують візуальні, аудіальні та ситуаційні компоненти, що сприяють кращому засвоєнню мовного матеріалу та розширенню можливостей для автентичної комунікації.

Попри переваги, інтерактивні методи вимагають високої професійної майстерності викладача. Дослідники Ц. Торнбері та П. Ур наголошують на необхідності ретельного планування інтерактивних занять, уміння керувати динамікою групи, передбачати труднощі та забезпечувати баланс між вільною комунікацією та структурованим навчанням. Важливою є також психологічна готовність учнів до взаємодії, адже інтенсивний комунікативний обмін вимагає від них упевненості, відповідальності та готовності до співпраці.

Підсумовуючи, інтерактивні методи навчання англійської мови становлять комплексну систему, що ґрунтується на ідеях конструктивізму, соціальної взаємодії та діалогічності. Вони відповідають вимогам сучасної освітньої парадигми та спрямовані на розвиток автономних, критично мислячих та комунікативно компетентних користувачів мови. Їх ефективність підтверджена численними дослідженнями, що робить інтерактивні технології одним із ключових напрямів інновацій у навчанні іноземних мов.

2.2. Групові форми роботи та рольові ігри як засоби розвитку комунікативної компетентності.

Дослідження авторів Гарапко В. та Молнар Г. показали, що робота в групах приваблює більшу частину учнів. Причиною цього є те, що вони мають змогу отримати допомогу від друзів, які одразу включалися у випадку, коли виникали труднощі щодо викладу думки англійською мовою. У групі, коли багато людей опрацьовують одне завдання, легше відбувається генерація ідей, де спочатку

одні пропонують прості ідеї, а інші надають цим ідеям нових відтінків, отримуючи у фіналі вдалу та чітку картину [48].

У ролях учні активно спілкуються, домовляються, реагують. Це сприяє розвитку живої комунікативної компетентності 49, с. 171]. Робота в групах через ігрових контекст допомагає учням позбутися страху помилитися, так як у груповій взаємодії помилки менш помітні, спілкування природніше та учні менше соромляться [50, с. 197].

Робота в групах – ефективний метод для мотивування учнів, заохочення активного навчання, розвитку критичного мислення, комунікативних навичок та навичок прийняття рішення. Оскільки рольові ігри моделюють реальні життєві ситуації, учні мають можливість практикувати мову у контекстуальних сценаріях, а не лише через задані вправи, що покращує словникову гнучкість, природне мовлення, вміння адаптуватися до різних соціальних контекстів [51, с. 33].

Використання рольових ігор на уроках, під час яких учні комунікують у парах або групах, не лише дозволяє урізномбарвити їх, а й забезпечити можливість учнів проявити мовну незалежність, застосування комунікативних та розмовних навичок. Рольові ігри роблять внесок у розвиток можливості виражати свої думки, поважати думку та пропозиції інших.

Слід зауважити, що за відсутності ретельного планування та залучення групова робота може дратувати учнів та вчителів та викликати відчуття згаяного часу [35, с. 42].

Метод рольової гри був вперше застосований психологом Морено у 1930-х у психотерапевтичних цілях в якості психологічної техніки, яка тимчасово занурює людину у позицію іншої людини та спонукає діяти згідно з манерами та ставленням, якого вимагає роль, з метою покращити розуміння соціальних ролей інших людей та їхні власні соціальні ролі [36, с.32] .

Автори Родіна Ірюні Бінті Шамсудін та ін. визначають, що рольова гра – це процес, за допомогою якого учні говорять та розігрують ролі за допомогою дій та вербального спілкування. Використання рольової гри може бути

ефективним способом покращення розмовних навичок учнів, оскільки воно пропонує багато можливостей для практики. За допомогою рольової гри учні можуть практикувати розмову в різних соціальних ситуаціях. Рольова гра також може бути ефективним методом або технікою для учнів практикувати свою англійську мову, оскільки це приносить їм більше задоволення [38, с. 2014].

Інші дослідження показують, що використання рольової гри пропонує захопливий контекст для розвитку учнів. Цей контекст заохочує учнів брати участь у рольових іграх, які можуть покращити їхні розмовні навички. Очевидно, що рольова гра може покращити плавність мовлення, розуміння, контекст та захопليву дискусію. На завершення, це дослідження показало, що учні позитивно реагують на техніку рольової гри та підкріплює уявлення про те, що багато сприятливих наслідків впливають на розмовні навички учнів через рольову гру. Деякі з ефектів, отриманих у результаті дослідження, – це підвищення впевненості в собі, широкий словниковий запас та краща вимова. Використання рольової гри на уроках комунікативної англійської мови заохочує учнів до активної участі в діяльності класу. Вони отримують задоволення від уроку та також покращують свою мовну компетенцію [38, с. 2022].

Для ефективного використання рольових ігор слід враховувати наступні рекомендації: чітко планувати й готувати сценарій (продумувати ролі, соціальний контекст, мовні цілі, очікувані лексичні одиниці тощо); створювати різнорівневі групи; регульовано впроваджувати рольові елементи і поступово ускладнювати сценарії; проводити ігри у позитивній атмосфері, комбінувати ігри з іншими методами, завершувати ігри рефлексією, адаптовувати ігри до вікових особливостей учнів.

Слідуючи цим рекомендаціям, можливо забезпечити цілеспрямовану навчальну діяльність, допомогти учням з нижчим рівнем, підтримувати згуртованість та соціальноспрямоване навчання. Регулярність і поступовість робить методику ефективною та системною.

Групова робота та рольові ігри – це не лише «модний» метод, а науково-обґрунтований, ефективний засіб розвитку комунікативних навичок, граматичних, соціальних та креативних компетентностей учнів.

2.3. Метод кейсів і проблемно-орієнтовані технології у становленні навичок критичного мислення.

Метод кейсів та проблемно-орієнтовне навчання – учнецентричні методи, які активно впроваджуються в освіті для розвитку критичного мислення, самостійності та практичних навичок.

За авторкою В. Шиманською, метод кейсів є одним найефективніших та актуальних методів навчання в освіті сьогодні. Даний метод забезпечує засвоєння теоретичних знань та формує практичні навички, які будуть корисними у повсякденному житті та професійній діяльності. Використання методу кейсів активно залучає учнів до вирішення реальних або модельних ситуацій. Такий підхід робить підготовку учнів більш комплексною та орієнтованою на реальне життя [37, с.113].

Перевагами методу кейсів є те, що даний метод дає можливість розвивати критичне мислення, аналітичні здібності, сприяє покращенню комунікативних навичок та здатності працювати в команді. Учні мають можливість застосовувати творчий підхід до вирішення складних ситуацій.

Автор Ю. Сурмін зазначає, що метод кейсів дозволяє наповнити навчальний процес творчим змістом, шляхом організації взаємодій, дискусій, моделювання ситуацій, проведення експертизи. Існують наступні різновиди кейсів:

- структуровані, де чітко наведено дані про ситуацію;
- кейси-нарис, які включають ключові поняття відповідної тематики;
- неструктуровані великі кейси, які містять опис даних у деталізованому викладі;

– кейси «першовідкривачі», які спонукають до пошуку нового індивідуального креативного вирішення ситуації [39].

Інший широко застосований метод навчання англійської мови – це проблемно-орієнтовне навчання (ПОН). Цей метод ставить учня в центр дослідницького та творчого підходу. Цей метод пропонує учням взаємодіяти із реальними життєвими ситуаціями, які побудовані таким чином, щоб зберігати свою актуальність та залишатися захопливим, спонукаючи учнів до прояву власних знань, критичного мислення та навичок співпраці.

Метод ПОН успішно зарекомендував себе для вивчення іноземних мов, а його особлива ефективність спостерігається у практичному викладанні мови на вищих рівнях для конкретних цілей. Головним принципом ПОН є залучення студентів до реальних проєктів та завдань, головною вимогою яких є використання цільової мов. Отже, покращується засвоєння мови серед учнів та підвищується рівень володіння мовою [40, с. 31].

Автором Кваном Куо встановлено, що сильними сторонами ПОН є саморегульоване навчання, взаємодія, залученість та активне навчання. Учні беруть на себе відповідальність за власний процес навчання, співпрацюють один з одним та діляться ідеями, що збільшує можливості для спілкування та взаємодії, а також сприяє активному навчанню під час вивчення мови. Немає сумнівів, що підхід ПОН англійської мови створює більш сприятливе навчальне середовище для викладання англійської мови [41].

Однак педагогічне впровадження ПОН англійської мови створює певні проблеми, що потребують вирішення. По-перше, вчителі можуть чинити опір змінам, часто дотримуючись традиційних методів лекцій, що створює значний виклик для впровадження стратегій ПОН англійської мови. Це підкреслює важливість забезпечення комплексної підготовки вчителів та підтримки для заохочення впровадження інноваційних підходів до навчання. Крім того, під час впровадження ПОН англійської мови вчителям необхідно ретельно планувати свої заняття та заздалегідь пояснювати своїм учням процес і мету методу, щоб уникнути будь-якої плутанини щодо ходу уроку. Якщо вчителі англійської мови

не знайомі з методологією ПОН англійської мови, втручання не будуть ефективними, а учні будуть розгублені під час процесу навчання. Більше того, існують практичні проблеми, які необхідно враховувати, такі як «обладнання», «технології», «труднощі у формулюванні відповідних питань/сценаріїв», «місце проведення дослідження» та «різноманітні освітні умови».

2.4. Ігрові технології як інструмент підвищення мотивації й активної взаємодії учнів.

У контексті освіти групова робота давно розглядається як інструмент підвищення мотивації. Групова робота здатна сприяти активному залученню учнів, стимулювати критичне мислення, комунікативні навички та навички прийняття рішень.

У класичних теоріях та методиках викладання іноземних мов відзначають важливість соціальної взаємодії, комунікації, залученості учнів. Такі автори як С. Крашен та Л. Вигоцький наголошували на соціальній взаємодії та гри як чинниках когнітивного та мовного розвитку. Ці ідеї лежать в основі комунікативного методу, а також тих методів, які орієнтовані на взаємодію. У таких випадках ігрові методи є конкретною та практичною реалізацією теоретичних засад комунікативних методів.

У сучасному освітньому просторі «гра» переходить у нові формати: окрім традиційних рольових ігор, колективних вправ, настільних ігор, на сьогодні є доступ до цифрових симуляцій, онлайн-платформ, гейміфікованих вправ.

Педагогічна цінність ігрових методів визначалася підкреслюється у дослідженнях авторки Шабнам Гусейнової. Видатні вчені Крашен та Вигоцький у своїх працях наполягали на важливості соціальної взаємодії та гри у когнітивному розвитку. Ці принципи лягли в основу викладання із залученням ігрових методів. Визначено, що ігри мають великий вплив на мотивацію, так як вони допомагають створити позитивне навчальне середовище. Ігри можуть звернути увагу учнів на матеріал, який вивчається, підтримувати їхню

залученість, що веде до кращих результатів навчання. Учні, при навчанні яких використовувалися ігрові методи, сміливіше експериментують з вільно вивченими лексичними одиницями, використовують нові граматичні структури та більш схильні продовжувати навчання, коли вони повністю занурені у гру [42, с. 40].

На сьогодні ігрові методи виходять на новий рівень із розвитком новітніх технологій та цифрових платформ. Мобільні додатки, онлайн ігри та цифрові симуляції створюють нові підходи взаємодії із змістом навчання учнів на більш гнучкому та активному ґрунті. Застосунки Duolingo, Quizlet та Memrise вже давно не просто заняття для вільного часу, а вже цілеспрямовано залучені платформи для самоосвіти.

Цифрові ігрові ресурси можна ефективно інтегрувати в традиційне та онлайн навчання, зокрема на таких платформах Kahoot!, Wordwall та Mentimeter. Елементи гейміфікації (винагорода, змагання, виклик, досягнення) стимулюють мотивацію, позитивні емоції, забезпечують гнучкий та зручний формат, миттєвий зворотний зв'язок, персоналізацію навчання [43, с. 140]

Для розвитку словникового запасу використовують такі інструменти Pictionary та Bingo. Успішні результати впровадження ігрових методів були у супроводі Quizlet Live та Kahoot. Зокрема використання платформи Kahoot залучає старшокласників до активнішого вивчення лексичних одиниць, що свідчить про підвищення ефективності запам'ятовування та закріплення словникового запасу [44, с. 103].

Гра «Simon says ... / Саймон каже» та ланцюжки сторітелінгу – корисні вправи для розвитку навичок аудіювання, які покращують навички аудіювання у інтерактивній грі, де слід звертати увагу на деталі, що є ключовим для сприймання на слух та розуміння мови у реальних ситуаціях.

Для розвитку навичок говоріння використовують такі ігри як Two Truths and a Lie, а також Debate Games допомагають учням говорити чітко та природно використовувати мову. Такі вправи сприяють розвитку критичного мислення та вмінню переконувати, що є дуже важливим у реальному житті.

Під час використання ігрових методів можуть спостерігатися наступні недоліки: використання ігрових методів вимагає значного контролю від вчителя, забезпечення правильного управління завданнями та забезпечення того, що урок не перетворюється на суто програмну мантру.

На перший погляд, розвиток словникового запасу це перше, до чого залучають ігрові методи. Однак недбалий спосіб навчання словниковому запасу часто є дуже швидким механізмом для учнів для втрати мотивації використовувати нововивчені слова.

Використання ігрових методів має певні обмеження, які описує авторка Реза Хаді Могамі. Зокрема, йдеться про феномен, коли користувачі занадто фокусуються на гейміфікації (бали, значки, змагання), вони забувають про власне навчання. Це може призвести до втрати часу, зменшення ефективності, демотивації. Ігрові завдання доречні не для усіх тем (наприклад, для глибокого граматичного аналізу, навчання стильовим чи академічним формам, метафор, нюансів). Для впровадження гейміфікації потрібне чітке планування, контроль, адаптація завдань та надання зворотного зв'язку зі сторони вчителя [45].

Беручи до уваги перераховані переваги та недоліки використання ігрових методів на уроках англійської мови, доцільно враховувати наступні практичні рекомендації від дослідниць О. Жихадло [46, с.148] та Н. Сливки [47, с.575]:

1) гейміфікація – лише доповнення до традиційних методів навчання. Ігри слід використовувати для закріплення, збереження рівня мотивації, практики після або між основними вправами;

2) планування ігрових занять із навчальною метою має включати чітку мету: запам'ятовування лексичних одиниць, повторення граматичних конструкцій, розвиток навичок говоріння, соціальної взаємодії тощо. Завершення гри має супроводжуватися рефлексією;

3) обирайте різні цифрові платформи: Kahoot, Wordwall, Quizlet;

4) завершувати гру слід аналізом помилок, обговоренням, поясненням фіксацією результатів, за потреби проведенням додаткових вправ для забезпечення глибокого навчання, а не поверхневого;

5) при підборі вправ враховувати вікову групу, рівень, інтереси, можливості учнів. Обрані формати мають сприйматися комфортно та мотивуюче;

6) встановлюйте баланс між гроб та навчанням. Слід стежити, щоб заняття не перетворювалося на розвагу, зберігати акцент на засвоєнні матеріалу, практикуванні мови, розвитку компетентностей.

2.5. Мультимедійні ресурси та онлайн-платформи у формуванні інтегрованих мовних умінь.

Мультимедіа на сьогодні вважається передовим засобом навчання. Впровадження мультимедійних технологій у навчальний процес є ключовим для інформатизації освіти. На сьогодні мультимедійні технології є частиною перспективної галузі інформаційних технологій, яка швидко розвивається, як вказує А.Мухтарханова [52, с. 10].

Використання мультимедіа в освіті може радикально змінити існуючу освітню систему, роблячи її більш ефективною. Організація освітнього процесу буде наповнена інноваціями, такими як аналітичні, практичні та експериментальні принципи, які буде широко впроваджені у викладанні, що дозволяє знаходити підхід до кожного учня. Мультимедійні технології одні з найбільш перспективних та популярних освітньо-інформаційних технологій. Такі технології допомагають покращити освітній процес, створюючи ряд зображень, текстів та даних, що супроводжуються звуковими, відео- та анімаційними та іншими візуальними ефектами, які ґрунтуються на інтерактивному інтерфейсі та інших механізмах керування [52, с. 11].

За дослідженнями філологині Зу Ха Буї, на початку впровадження використання мультимедіа та онлайн-платформ вони розглядалися як окремий елемент педагогіки, що вимагав додатково навчання вчителів використання окремого програмного забезпечення без урахування педагогічних переваг [53, с. 2].

Онлайн-платформи набули своєї справжньої популярності по всьому під час пандемії COVID-19. Вони стали ледь не ключовими елементами в освіті із впровадженням дистанційного навчання [54, с. 300]. На сьогодні оновлений фокус на використання технологій освітньому контексті підживлюється впровадженням інноваційних застосунків. Автором Ксу Їнгсіном зазначено [55, с. 3], що одним з головних позитивних аспектів використання технологій є спілкування, яке доступне у глобальному форматі. Учні мають змогу взаємодіяти з друзями, однокласниками та спеціалістами по всьому світу. Учням відкривається безліч можливостей для навчання, що, в свою чергу, приводить до налагодження нової комунікації.

В області викладання англійської мови як іноземної відзначено [56, 57], що використання технологій зазнає щобільшого розширення. Учні стають активними творцями за допомогою технологій, маючи доступ до необмежених справжніх ресурсів. Таким чином, спостерігається зростання відповідальності та розширюється справжня комунікація між вчителями, учнями та однолітками [58, 59].

Лінгвіст Маріам Мохамед Амін після проведення досліджень зробив висновок, що для онлайн-зустрічей вчителі використовують веб-платформи. Такі платформи забезпечують синхронне навчання шляхом онлайн-зустрічей віч-на-віч. Прикладами таких платформ є Google Meet, Zoom, Webex та ін. [60, с. 135].

Автор Ервін Сухендра та ін. [61, с. 226] виділяє приклади ефективних цифрових платформ для навчання англійської мови. Такими платформами є Moodle-based LMS, WhatsApp, Google Forms та інші інституційні електронні платформи. Такі платформи пропонують асинхронне навчання, збільшують взаємодію та в подальшому пропонують механізми зворотного зв'язку [62-65].

Автор Лінфенг Жанг зазначає, що онлайн-платформи забезпечені різноманітними функціями та ресурсами для вчителів для посилення онлайн навчання та взаємодії. Популярною платформою є MOOC (Massive Open Online Course) [67], що пропонує безкоштовні або низьковартісні курси від престижних університетів та інституцій по всьому світу. Платформа забезпечує користувачів

автентичними матеріалами, гнучкими режимами навчання, персоналізованим зворотнім зв'язом, взаємодією однолітків [66, с. 4].

Головними проблемами, які виникають при використанні онлайн-платформ, інші дослідники вбачають ті, які спричинені залученням використання доступу до інтернету та технологічне забезпечення. Проблеми можуть виникати як і в учнів, так і у освітян. Головною слабкістю сучасних технологій залишається якісний та безперервний інтернет-зв'язок. Така система ускладнює взаємодію учня та вчителя. Додатковим завданням для вчителя у такому випадку є продумати чи достатньо наявного часу для якісного проведення онлайн-навчання [54, с. 303].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Проведений аналіз теоретичних засад та практичного потенціалу інтерактивних методів навчання англійської мови засвідчує, що ці підходи становлять важливий компонент сучасної методичної системи, орієнтованої на формування комунікативної, соціальної та когнітивної компетентностей учнів. Використання інтерактивних методів розвиває креативні навички та самостійність учнів. Вчителі можуть легко адаптувати навчальний процес відповідно до вимог різних вікових груп та рівнів підготовки.

Розрізняють наступні типи інтерактивних методів: групові методи та рольові ігри, метод кейсів та проблемно-орієнтовне навчання, ігрові методи, використання мультимедіа та онлайн-платформ.

Робота у групах та рольові ігри відносяться до сучасних методів навчання англійської мови. Вони сприяють розвитку комунікативних навичок, підвищують рівень мотивації та залученості учнів. Такі підходи позитивно впливають на мовленнєву компетентність та соціальну креативність.

Метод кейсів та проблемно-орієнтовне навчання готують учнів до взаємодії у реальному житті, сприяють покращенню аналітичних здібностей, розвитку критичного мислення та підвищенню залученості учнів до навчального процесу.

Ігрові методи значно впливають на мотивацію учнів, легко і невимушено сприяють засвоєнню нових лексичних одиниць, відточенню навичок сприймання на слух та говоріння. Ігрові методи доступні в онлайн та офлайн форматі.

Використання мультимедіа та онлайн-платформ виводить викладання англійської мови на глобальний рівень. Учні мають змогу на відстані покращувати знання іноземної мови, взаємодіючи з вчителем, однокласниками та однолітками.

Загалом перевагами інтерактивних методів є покращення мовних навичок, зростання залученості учнів до навчального процесу, підвищення мотиваційного компоненту, розвиток комунікативних компетентностей.

Однак при використанні інтерактивних методів слід враховувати наступні недоліки: виникають труднощі щодо організації групової роботи, забезпечення рівномірного залучення всіх учнів, підвищення кваліфікаційного рівня вчителів, наявність відповідного технічного та програмного забезпечення.

Наступний розділ присвячено впровадженню практичного досвіду поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання у середній школі.

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Протягом років технологічні досягнення стали значним доповненням до традиційних методів, зокрема через змішані методи навчання, які комбінують очне навчання з використанням онлайн-ресурсів [68, с. 17].

Поєднання традиційних і інтерактивних методів на уроках англійської мови сприяє досягненню максимальної ефективності навчання, підвищенню мотивації учнів та розвитку їхніх комунікативних навичок.

За наявними дослідженнями, у викладанні іноземної мови відбулася певна революція від домінування традиційних методів до появи інтерактивних методів, які включають учнеорієнтовані практики та загалом змінюють динаміку навчального процесу. Ключем до впровадження учнеорієнтованого є розуміння та збалансування старих та нових методів з метою задовольнити різноманітні потреби учнів та створити ефективне навчальне середовище [69, с. 6].

Дослідження поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови у закладі загальної середньої освіти проводилися серед учнів 6 класів, які навчаються за учбово-методичним комплексом Wider World 1 [72] (First Edition) від видавництва Pearson, відповідно до рекомендованих МОН України модельних програм, які відповідають стандартам та вимогам Нової української школи (НУШ).

Переваги учбово-методичного комплексу Wider World у контексті поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання складно переоцінити. Учбово-методичний комплекс Wider World націлений на навчання підлітків (учнів середньої школи), дає змогу навчитися взаємодіяти англійською мовою та підготуватися до іспитів. При створенні УМК використовувалися автентичні матеріали, доцільні та ситуативні матеріали, інтерв'ю пересічних громадян, фрагменти передач BBC, що дозволяє застосовувати традиційні методи

навчання. Водночас доступними є численні можливості досліджувати і взаємодіяти зі змістом уроку через різноманітні вправи та проєкти [73, с. 3].

Ефективність поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови відбувалося на уроках розвитку навичок аудіювання, письма та говоріння. Однак слід зауважити, що на уроках англійської мови завжди відбувається комплексний розвиток усіх чотирьох мовленнєвих компетентностей: читання, аудіювання, письма та говоріння. Вправи були підібрані із врахуванням усіх чотирьох компетентностей.

Підбір вправ до проведення уроків включав у себе використання теорії множинних інтелектів. Теорія множинних інтелектів була запропонована Говардом Гарднером певною мірою змінила підхід до викладання, пропонуючи педагогам розширену карту потенційних способів залучення учнів (лінвістична, музична, візуально-просторова, тілесно-кінетична, між- та інтраперсональна тощо) [70, с. 1-2]. У контексті розвитку мовленнєвих компетентностей на уроці англійської мови теорія множинних інтелектів часто застосовується як рамка для диференціації завдань і створення багатомодальних уроків, що є напрочуд важливим для розвитку навичок аудіювання, письма та говоріння.

У своїх дослідженнях авторка Аманда Крістіна де Фрейтас зазначає, що аудіювання, говоріння і письмо легше інтегруються, якщо матеріал подано через кілька каналів відчуттів. Наприклад, учні слухають аудіо запис, який супроводжується тематичними зображеннями, поки повторюють рухи на відео. Такий підхід дає можливість залучити дітей з різними сильними сторонами та створити сприятливе середовище для відпрацювання мовних конструкцій. З іншого боку зростає мотиваційний компонент та залучення учнів до ходу уроку. Завдяки завданням, які відповідають інтересам і здібностям учнів, учні проявляють більше бажання використовувати цільову мову і продуктивніше це роблять [71, с. 262].

Першим етапом дослідження стало поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови на уроці розвитку навичок

аудіювання. Далі представлено стислу характеристику такого уроку. План-конспект уроку наведено у додатку А.

Урок розвитку навичок аудіювання

Даний урок відповідає структурі уроків англійсько мови у закладах загальної середньої освіти, яка містить певні етапи. Розрізняють наступні етапи уроку:

- мотиваційний етап;
- етап цілевизначення та планування;
- діяльнісний етап;
- рефлексивний етап [74].

На мотиваційному етапі використовувався традиційний комунікативний метод. Він здійснювався шляхом проведення вправою мовний «мікрофон», яка є прикладом інтерактивного методу. На цьому етапі учні були налаштовані на подальшу роботу та стали емоційно залученими до теми.

На етапі цілевизначення та планування учням була повідомлена тема, мета та прикладне значення теми, що вивчається. Із використанням граматико-перекладного методу учні дізналися значення нових слів, а усний підхід забезпечив тренування вимови, шляхом багатократного повторення слів. Тож учні зрозуміли мету та завдання уроку, активізуючи попередні знання. Слід відзначити, що повторення нових слів за аудіо, яке супроводжувалося зображенням цих слів, допомогло закріпити фонетичні та інтонаційні патерни а також зменшити когнітивне навантаження на розуміння, що відповідає концепціям теорії множинних інтелектів.

На діяльнісному етапі із традиційних методів були залучені: аудіолінгвальний та комунікативний методи, а також ситуативне викладання мови. Аудіолінгвальний метод здійснювався шляхом слухання та повторення мовних моделей із запису фрагменту радіопередачі. Комунікативний метод впроваджено шляхом обговорення прослуханого, висловлення думок. Під час моделювання реальних життєвих ситуацій здійснювалося ситуативне викладання мови. Подальша робота в парах стала прикладом інтерактивного

методу. На діяльнісному етапі було досягнуто наступних результатів: учні засвоїли нову лексику, зрозуміли зміст аудіофрагменту та практикувалися у висловленні власних почуттів.

Під час підбиття підсумків на рефлексивному етапі застосовувалися комунікативний метод, коли учні виражали власні думки, та граматико-перекладний під час аналізу і перекладу власних речень для самоперевірки. Як результат учні усвідомили вивчений матеріал, висловлювали емоційне ставлення до теми, зберегли позитивну атмосферу до кінця уроку.

На уроці відбувалася взаємодія із музичним типом інтелекту. Використання аудіолінгвального методу та виконання ритмічних вправ допомогло засвоїти інтонацію та лексичні одиниці.

Отже, використовувані на уроці методи та підходи сприяли розвитку навичок аудіювання, засвоєнню правильних граматичних конструкцій та інтонаційних зразків англійської мови. Було знижено мовний бар'єр та і підвищено швидкість реакції учнів у спілкуванні. Учні були значно залучені до навчання, слухаючи сучасну, природну мову. Описане поєднання методів дозволило залучити до роботи на уроці учнів з різними рівнями попередньої підготовки. У той час коли слабші учні засвоювали мову, слухаючи та повторюючи вислови за доповідачами, учні з вищим рівнем знань удосконалювали вимову та інтонацію.

Згідно з чинними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, під час даного уроку використовуваний рецептивний комунікативної діяльності – сприймання на слух (аудіювання). Такий рецептивний вид комунікативної діяльності відноситься до Групи результатів 1: сприйняття усної інформації та письмових текстів іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування [75]. Цілі уроку було досягнуто.

Опитування учнів проходило у форматі оцінки наданих тверджень. Учні оцінювали окремо традиційні методи, інтерактивні методи та залишали загальні враження.

Шкала оцінювання була від 1 до 5, де 1 – повністю не згоден; 2 – скоріше не згоден; 3 – не знаю / важко сказати; 4 – скоріше згоден; 5 – цілком згоден.

Учням були запропоновані наступні твердження для оцінки уроку розвитку навичок аудіювання:

Традиційні методи

- 1) Я залюбки повторюю англійські слова та фрази за вчителем або записом
- 2) Я запам'ятовую краще, коли повторюю речення багато разів
- 3) Мені подобається слухати оригінальні аудіо, діалоги чи пісні на англійській мові

4) Я краще вимовляю слова, коли повторю їх за вчителем або записом багато разів

- 5) Я говорю англійською правильніше після таких уроків

Інтерактивні методи навчання

- 1) Мені цікаво працювати у парах або групах
- 2) Я легше запам'ятовую нові слова англійською, коли виконує проєкти чи граю в ігри

3) Урок стають цікавими та веселими, якщо є інтерактивні завдання (ігри, робота в групах тощо)

- 4) Я більше розмовляю англійською, коли виконую інтерактивні завдання

5) Уроки з інтерактивними вправами допомагають мені не відчувати страху говорити англійською

Загальні враження

- 1) З кожним новим уроком я знаю англійську мову краще
- 2) Я краще засвоюю матеріал, коли на уроках ми повторюємо та виконуємо цікаві інтерактивні завдання

3) Поєднання різних методів навчання допомагає краще вчитися

- 4) Після таких уроків я маю бажання вивчати англійські ще більше

5) Я помітив, що моя вимова, пам'ять та вміння говорити англійською покращуються.

На рис. 1 зображено діаграму того, як учні сприймали традиційні методи навчання на уроках розвитку навичок аудіювання. На діаграмі видно, що залюбки використовують перелічені традиційні методи. Серед учнів спостерігалось покращення рівня запам'ятовування, вимови, відчують цікавість до прослуховування автентичних записів. Отже, використання традиційних методів для вдосконалення навичок аудіювання не втратило своєї актуальності і на сьогодні.

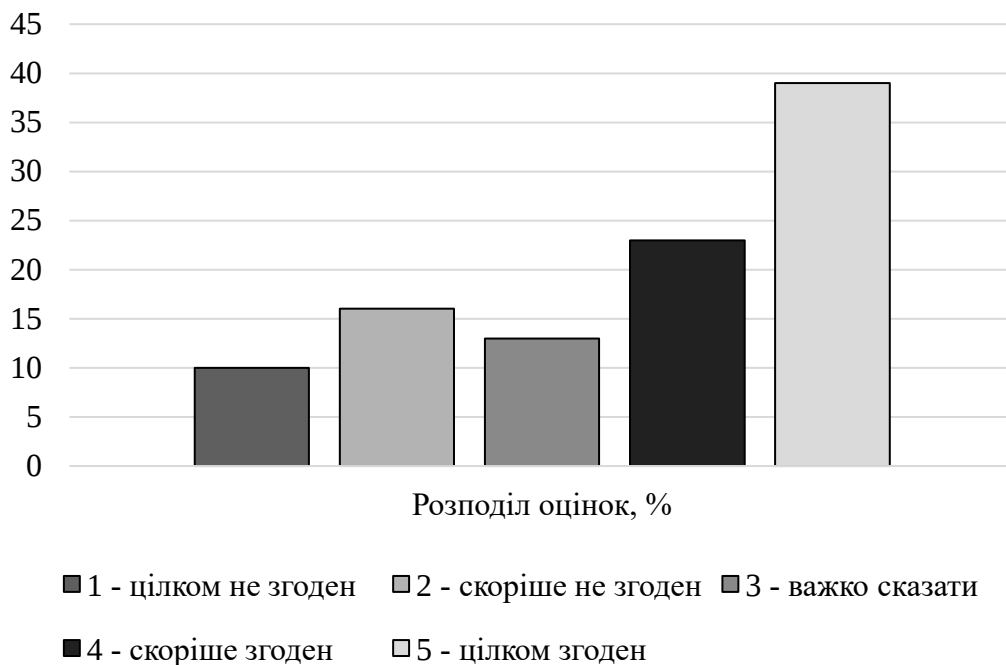

Рисунок 1 – Розподіл оцінок використання традиційних методів навчання на уроці розвитку навичок аудіювання

На рис. 2 зображено діаграму сприйняття учнями інтерактивних методів на уроках розвитку навичок сприймання на слух. З діаграми видно, що учням подобається застосовувати перелічені інтерактивні методів. Відмічається, що учні віком 10-12 років з цікавістю ставляться до ігор, працюють у парах, виконують проекти. Однак під час використання інтерактивних методів спостерігалось, що учні менше спілкуються між собою англійською мовою, коли працюють у парах чи групах, аргументуючи це тим, що присутній страх використання іноземної мови.

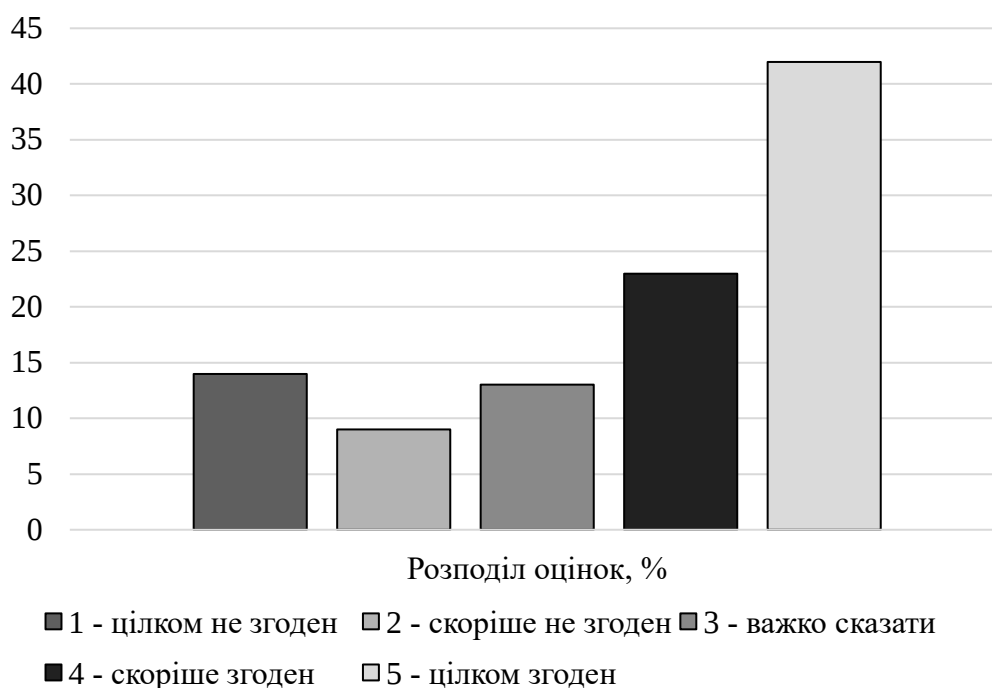

Рисунок 2 – Розподіл оцінок використання інтерактивних методів методів навчання на уроці розвитку навичок аудіювання

На рис. 3 показано як учні сприймають поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови на уроках розвитку навичок аудіювання. Діаграма показує, що учні з кожним уроком впевненіше володіють знаннями англійської мови, зацікавлені у повторенні та у виконанні інтерактивних завдань. Більшість учнів зазначили, що такі уроки сприяють підвищенню рівня їхньої мотивації до вивчення англійської мови, бо уроки стають цікавими та веселими.

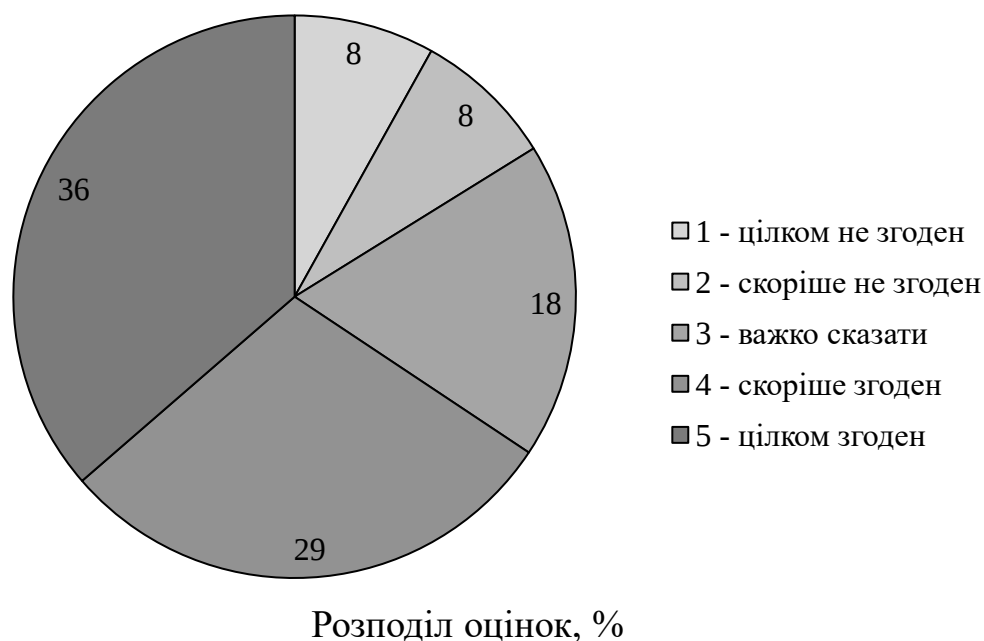

Рисунок 3 – Розподіл оцінок поєднання традиційних та інтерактивних методів методів навчання на уроці розвитку навичок аудіювання

На другому етапі поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови досліджувалося на уроці розвитку навичок письма. Далі представлено стислу характеристику такого уроку. План-конспект уроку наведено у додатку Б.

Урок розвитку навичок письма

Структура уроку мала 4 етапи. На мотиваційному етапі з традиційних методів використовувався усний підхід, під час слухання та повторення географічних назв. Як інтерактивні методи були використані комунікативний метод при короткій розмові для активації фонових знань та обговорення питань у парах, презентація думок серед однокласників.

На етапі цілевизначення та планування використовувалися комунікативний метод та ситуативне навчання. Разом з учнями було сформовано цілі та їм презентовано проблемний контекст (життя у Тромсе).

На діяльнісному етапі одночасно втілювалися декілька методів. Серед традиційних методів були граматико-перекладний (при поясненні причинно-

наслідкового зв'язку та правил вживання сполучників), прямий методи (під час використання тексту англійською мовою в якості зразка) та усний підхід (під час вимови учнями власних речень). Використовувалися інтерактивні методи такі як робота в парах (під час попередньої перевірки чернеток та дискусії) та ситуативне викладання мови (при порівнянні власного розпорядку дня та розпорядку дня Еріка). За теорією множинних інтелектів, такий вид роботи дозволяють застосувати лінгвістичний та візуальний інтелекти в одному продукті, стимулюючи рефлексію і розширене використання лексичних одиниць та граматичних структур.

Також на цьому етапі уроку активується логіко-математичний інтелект завдяки вправам на впорядкування інформації, аналізу причинно-наслідкових зв'язків. На уроці це втілювалося за допомогою визначення вживання правильного прислівника *because* або *so*, де *because* пояснює причину дії, а *so* - наслідок. Таке завдання пов'язує традиційні методи з інтерактивним аналізом реальних ситуацій.

Акцент на просторовому інтелекті здійснювався через використання зображень, наявних на дошці та в підручнику, складанню плану дня. У цьому випадку інтерактивні методи дають змогу візуалізувати мовленнєві структури.

Урок завершувався рефлексійним етапом, де застосовувалися комунікативний метод (учні висловлювали власну думку) та традиційний усний підхід (під проговорення рефлексій).

Водночас за допомогою письмових завдань та рефлексійних запитань відбувалося залучення внутрішньособистісного інтелекту. Поєднання традиційного письма та інтерактивних прийомів, в якості обміну текстами, посприяло формуванню самосвідомості та самооцінюванню.

Отже, використання комбінації традиційних та інтерактивних методів на кожному етапі уроку дало змогу учням покращити навички письма, засвоїти граматичні конструкції (вживання сполучників), закріпити знання вже відомих граматичних конструкцій. Учні були залучені до навчання, дізнаючись про культуру різних країн та порівнюючи її з культурою країни, де вони зараз

проживають. Завдяки поєднанням методів до роботи були залучені учні з різним рівнем володіння англійською мовою. Слабші учні мали змогу користуватися прикладом та намагалися доповнити готовий текст власними думками. Учні з високим та достатнім рівнем мови змогу доповнити стандартні конструкції глибшими лексичними одиницями та складнішими граматичними конструкціями.

Згідно з чинними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, під час даного уроку використовуваний рецептивний комунікативної діяльності – письмова продукування (есе). Такий рецептивний вид комунікативної діяльності відноситься до Групи результатів 3: надання інформації, висловлювання власних думок, почуттів та ставлення іноземною мовою [75]. Цілі уроку було досягнуто.

Опитування учнів проходило у форматі оцінки наданих тверджень. Учні оцінювали окремо традиційні методи, інтерактивні методи та залишали загальні враження.

Шкала оцінювання була від 1 до 5, де 1 – повністю не згоден; 2 – скоріше не згоден; 3 – не знаю / важко сказати; 4 – скоріше згоден; 5 – цілком згоден.

Учням були запропоновані наступні твердження для оцінки уроку розвитку навичок письма:

Традиційні методи

1) Я краще розумію граматику, коли виконую завдання на переклад.
2) Мені легше будувати власні речення письмово після виконання перекладних прикладів.

3) Я впевненіше пишу, коли виконую усні вправи з повторення фраз.

4) Я виконую письмові завдання краще, після пояснень вчителя та роботи за зразком

Інтерактивні методи навчання

5) Я краще формулюю ідеї для письма, коли працюю в парі або в групі

6) Ситуаційні завдання (записка, лист, оголошення) допомагають мені краще писати

7) Письмо стає цікавішим при виконанні рольових або комунікативних завдань

8) Я пишу впевненіше коли обговорюю ідеї з однокласником перед початком письма

Загальні враження

9) Урок стає зрозуміліше коли поєднуються традиційні та інтерактивні методи

10) Вправи традиційних методів готують мене до інтерактивних письмових завдань

11) Інтерактивні завдання допомагають мені легше виконувати письмові вправи

12) Комбінація методів покращує мої навички письма

13) Такий формат робить уроки цікавішими.

14) Я відчуваю покращення у письмі завдяки такому підходу.

15) Я хочу, щоб на уроках частіше поєднувались різні методи.

Використання традиційних методів навчання англійської мови на уроках розвитку навичок письма супроводжувалося схвальними відгуками учнів щодо доцільності використання таких методів. 55 % учнів вважають, що застосування традиційних методів допомагає учням краще розуміти граматичні конструкції, будувати власні речення, писати впевненіше та виконувати письмові завдання. Також відзначено, що гарним помічником у розвитку навичок письма є пояснення вчителя та робота за зразком. Лише 18 % респондентів мали труднощі із виконанням запропонованих вправ. Результати опитування щодо використання традиційних методів навчання на уроках англійської мови наведено на рис. 4.

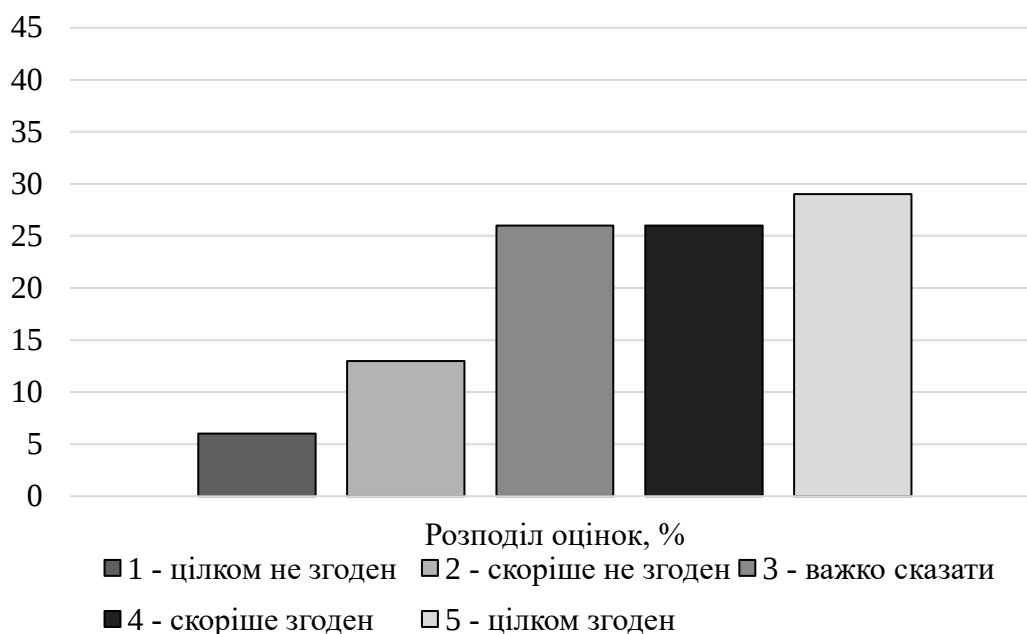

Рисунок 4 – Розподіл оцінок використання традиційних методів навчання на уроці розвитку навичок письма

Використання інтерактивних методів на уроках англійської мови знаходить багато схвальних відгуків від учнів. 56 % учнів краще формулюють ідеї для письма, працюючи в групі або парі. Вони краще пишуть після виконання ситуаційних завдань, на кшталт написання записки, листа чи оголошення. Учні зацікавлені у виконанні рольових та комунікативних завдань. Обговорення ідей з однокласниками до початку написання тексту сприяє більш впевненому навчанню. Четверта частина учнів мали труднощі із формулюванням відгуку на твердження у опитуванні. Результати опитування щодо використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови наведено на рис. 5.

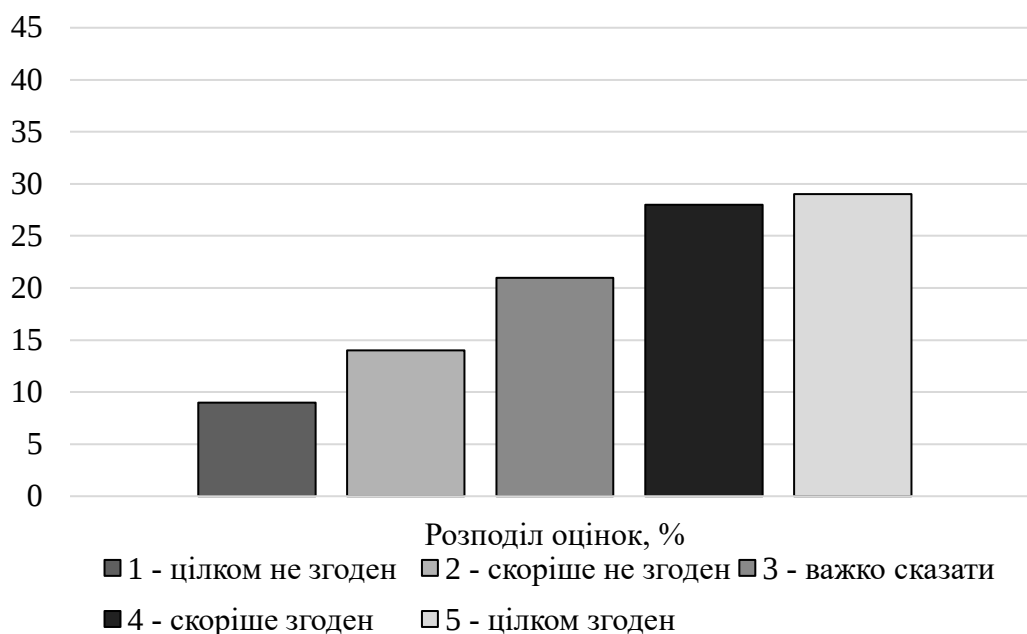

Рисунок 5 – Розподіл оцінок використання інтерактивних методів навчання на уроці розвитку навичок письма

Загальні враження від комбінації традиційних та інтерактивних методів навчання на уроках розвитку навичок письма були наступні: 64 % учнів вважають, що поєднання різних методів робить урок зрозумілішим, у той самий час виконання вправ традиційного характеру готують до виконання інтерактивних. Третина учнів відзначали швидке покращення рівня письмових навичок, а 40 % зауважили, що мають бажання частіше працювати за комбінованими методами навчання. Загальні результати опитування щодо вражень від поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови у рамках розвитку навичок письма наведено на рис. 6.

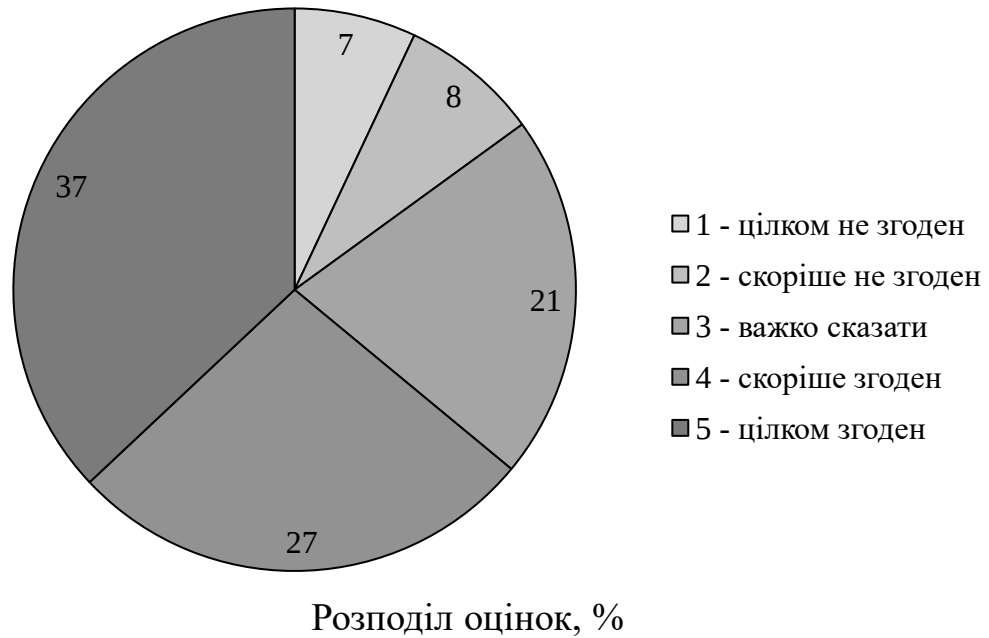

Рисунок 6 – Розподіл оцінок поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання на уроці розвитку навичок письма

На наступному етапі дослідження поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови у фокусі уваги був урок розвитку навичок говоріння. Далі представлено стислу характеристику такого уроку. План-конспект уроку наведено у додатку В.

Урок розвитку навичок говоріння

Хід уроку відповідав стандартній структурі уроку та поділявся на 4 етапи. Під час мотиваційного етапу використовувалися усний підхід та комунікативний метод при говорінні з реальними прикладами та повторенні речень за вчителем. Інтерактивні методи втілювалися у невербальних реакціях за картками у вправі «Show me / Покажи мені».

Етап цілевизначення та планування відзначився використанням традиційного комунікативного методу та інтерактивного ситуативного навчання. Учні із мінімальними підказками вчителя сформували цілі уроку та визначили прикладний зміст теми уроку.

Діяльнісний етап об'єднав декілька пунктів ходу уроку (пункти 2-6). Тут поєднувалися комунікативний, прямий, аудіолінгвальний методи, усний підхід в якості традиційних, а також ситуативне викладання мови, робота в парах як інтерактивні. Теорія множинних інтелектів тут була представлена у роольовій взаємодії учнів. У реальному контексті стимулювалися міжособистісний та тілесно-кінестичний інтелекти, підсилюючи природні комунікативні функції.

Розвиток міжособистісного інтелекту можливий за використання інтерактивних методів навчання, які створюють середовище соціально взаємодії. Для цього типу інтелекту найкращим середовищем є уроки розвитку навичок говоріння, де учня ставлять запитання, порівнюють вподобання та створюють діалоги.

На етапі рефлексії учні ділилися враженнями за допомогою традиційного усного підходу та комунікативного методу, проговорюючи відповіді на запитання вголос.

Комбінація зазначених традиційних та інтерактивних методів у межах уроку сприяє створенню багатовимірного мовного середовища, у якому активізуються різноманітні канали сприйняття та формується стійка мовна компетентність. Учні глибше та різнобічніше засвоюють матеріал, зберігається баланс між точністю та натуральністю мовлення. Завдяки таким урокам учні готуються до спілкування у іншомовному середовищі у реальних ситуаціях.

Згідно з чинними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, під час даного уроку використовуваний рецептивний комунікативної діяльності – усна взаємодія (діалогічне мовлення). Такий рецептивний вид комунікативної діяльності відноситься до Групи результатів 2: взаємодія з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу через засоби іноземної мови [75]. Цілі уроку було досягнуто.

Опитування учнів проходило у форматі оцінки наданих тверджень. Учні оцінювали окремо традиційні методи, інтерактивні методи та залишали загальні враження.

Шкала оцінювання була від 1 до 5, де 1 – повністю не згоден; 2 – скоріше не згоден; 3 – не знаю / важко сказати; 4 – скоріше згоден; 5 – цілком згоден.

Учням були запропоновані наступні твердження для оцінки уроку розвитку навичок говоріння:

Традиційні методи

- 1) Коли я повторюю англійські фрази, я краще говорю.
- 2) Я впевненіше висловлююсь англійською, коли часто усно повторюю.
- 3) Мені допомагають правильно будувати усні висловлювання приклади, які надає вчитель.
- 4) Коли я використовую лише англійську мову, я швидше починаю говорити.

Інтерактивні методи навчання

- 5) Працюючи в парі, я більше практикую говоріння.
- 6) Я краще говорю у реальних ситуаціях, коли на уроці є рольові завдання (магазин, подорож, телефонний дзвінок).
- 7) Мені легше обговорювати теми з однокласниками.
- 8) Я швидше використовую нові слова під час розмови коли виконую комунікативні завдання.

Загальні враження

- 9) Урок зрозумілий, коли поєднуються різні методи.
- 10) Традиційні усні вправи готують мене до складніших інтерактивних діалогів.
- 11) Я говорю англійською впевненіше після уроків, де поєднуються різні методи.
- 12) Поєднання вправ допомагає мені краще запам'ятовувати фрази для говоріння.
- 13) Розмовні завдання у такому форматі робить уроки цікавішими.
- 14) Я покращую свої навички говоріння.
- 15) Я хочу щоб під час уроків англійської поєднували традиційні та інтерактивні методи частіше.

Опитування учнів 6 класу щодо використання традиційних та інтерактивних методів навчання на уроках розвитку навичок говоріння англійською мовою показали, що 59 % респондентів вбачають використання традиційних усного підходу та прямого методу ефективними для розвитку навичок говоріння. 41 % учнів вважають, що часте повторення фраз автентичним аудіозаписом допомагає відчувати впевненість у власних усних висловлюваннях англійською, а 31 % вважає, що додаткове повторення цільової лексики за вчителем допомагає будувати усні висловлювання. На рис. 7 зображено діаграму результатів опитування щодо вражень від використання традиційних методів навчання на уроках розвитку навичок говоріння.

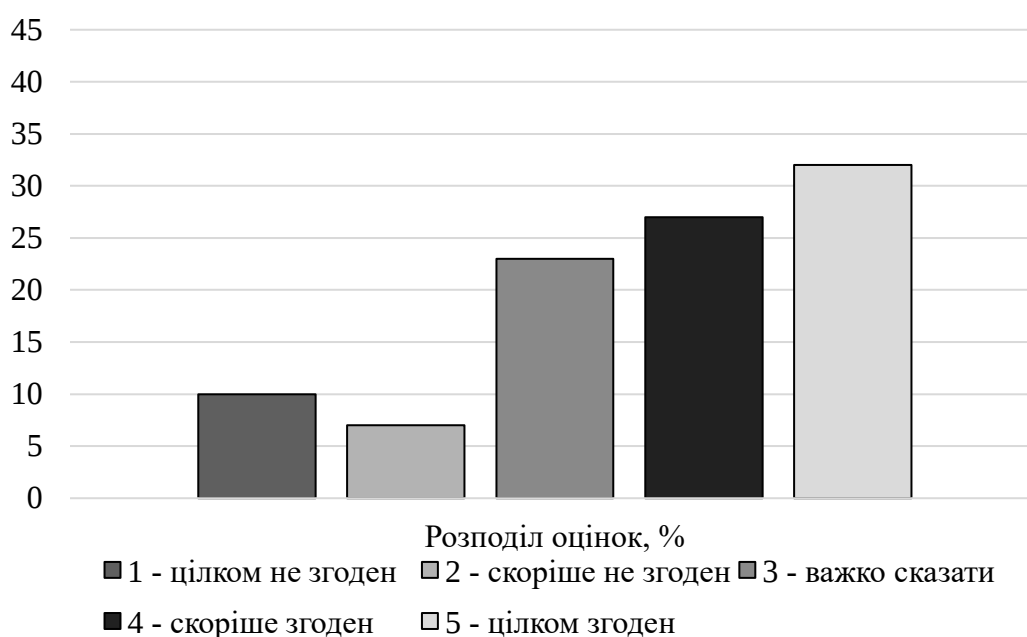

Рисунок 7 – Розподіл оцінок використання традиційних методів навчання на уроці розвитку навичок говоріння

Використання інтерактивних методів навчання на уроках розвитку навичок говоріння знайшло наступний відгук серед респондентів: загалом 29 % учнів цілком згодні, а 26 % скоріше згодні, що використання робота в парах, обговорення тем з однокласниками, комунікативні завдання, розігрування рольових ситуацій (магазин, подорож, телефонний дзвінок) дозволяє більше практикувати говоріння, робить цей процес легшим для учнів. Учні відзначили,

що частіше використовують нові лексичні одиниці під час розмови. Лише 16 % учнів зазначили, що не відчули значного покращення від використання інтерактивних методів. Третина учнів вбачає роботу в парах одним з найкращих способів втілення розвитку розмовних навичок, а рольові ситуації готують до реальних життєвих діалогів. На рис. 8 зображено діаграму загальних вражень від використання інтерактивних методів на уроках англійської мови з метою розвитку навичок говоріння іноземною мовою.

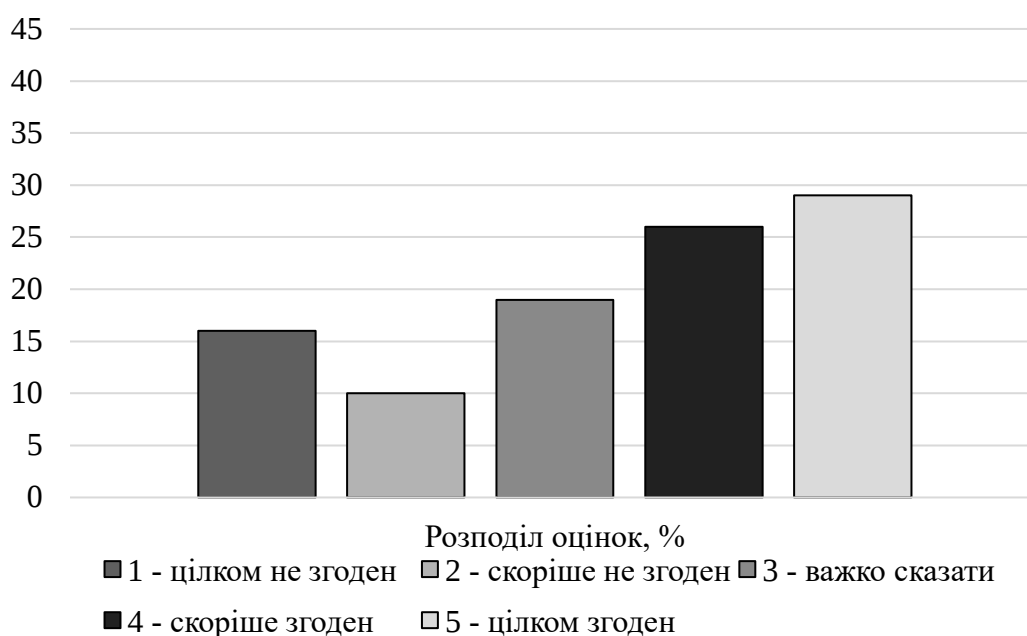

Рисунок 8 – Розподіл оцінок використання інтерактивних методів навчання на уроці розвитку навичок говоріння

Поєднання традиційних та інтерактивних методів на уроках англійської мови робить уроки зрозумілишими для 68 % учнів, з яких 40 % повністю згодні, а 28 % скоріше згодні. 45 % учнів зазначають, що традиційні усні вправи є певним трампліном до більш складних інтерактивних вправ. Комбінація вправ допомагає краще запам'ятовувати фрази для говоріння. 42 % відчули помітний прогрес у своїх навичках говоріння, а третина учнів бажають частіше навчатися за комбінованими методами. На рис. 9 зображено діаграму розподілу оцінок

загальних вражень від поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови на уроках розвитку навичок говоріння.

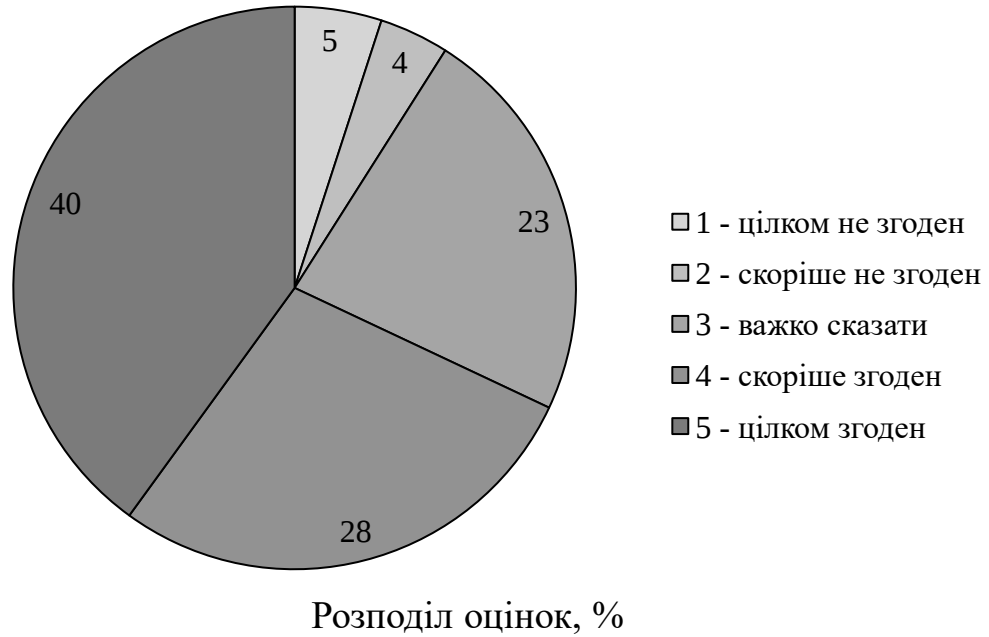

Рисунок 9 – Розподіл оцінок поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання на уроці розвитку навичок говоріння

Комбінація традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови у поєднанні із теорією множинних інтелектів забезпечила комплексний розвиток мовленнєвих та когнітивних компетентностей учнів. Описаний підхід робить уроки динамічнішими, інклюзивнішими та більш орієнтованими на потреби конкретного класу.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Впровадження досвіду поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання англійської мови проводилося на уроках розвитку навичок аудіювання, письма та говоріння серед учнів 6 класів, вікова група 10-12 років, які навчаються відповідно до модельних програм англійської мови Нової української школи.

Шляхом опитування було визначено, що учні вбачають важливість використання традиційних методів. Такі методи як граматико-перекладний, аудіолінгвальний, комунікативний та усний підхід роблять уроки для учнів більш зрозумілими. Учні відмічають, що краще запам'ятовують лексичні одиниці та граматичні конструкції, які подані зрозуміліше за допомогою цих методів. Більшість учнів зазначила, що використання традиційних методів готує їх до майбутнього використання інтерактивних.

У той самий час на уроках використовувалися інтерактивні методи навчання: ситуативне навчання, використання онлайн-платформ та мультимедіа, робота в парах або групах. Про ці методи учні відгукувалися як про такі, що готують їх до спілкування у реальному житті, збільшують рівень мотивації, послаблюють мовний бар'єр.

Загальні враження від поєднання традиційних та інтерактивних методів серед учнів 6 класів були позитивними. Учні вбачають баланс у використанні різних сучасних та перевірених роками методів ключем до успішного уроку англійської мови у середній школі.

Підбір вправ для впровадження методів відбувався із залученням теорії множинних інтелектів, яка відзначилася корисною для підвищення мотиваційного компоненту та рівня залученості учнів під час розвитку навичок аудіювання, говоріння та письма, що забезпечило структурне засвоєння мови.

ВИСНОВКИ

У поданій кваліфікаційній роботі було комплексно проаналізовано традиційні та інтерактивні методи навчання англійської мови, розкрито їх теоретичні засади, дидактичний потенціал і практичні можливості, а також обґрунтовано доцільність їх поєднання в умовах сучасного освітнього процесу. Аналіз наукових джерел і практичних матеріалів дає підстави стверджувати, що еволюція методів навчання англійської мови від класичних до інтерактивних відображає загальні тенденції переходу від знаннєво-орієнтованої до компетентнісної моделі освіти.

У першому розділі було узагальнено теоретичні основи традиційних методів навчання, серед яких граматико-перекладний, прямий, аудіо-лінгвальний, усний підхід і комунікативна методика. Кожен із них формує певні аспекти іншомовної компетентності та володіє власним дидактичним інструментарієм.

Передусім було встановлено, що традиційні методи навчання, незважаючи на появу сучасних освітніх технологій, залишаються важливою складовою методичної підготовки та зберігають значний дидактичний ресурс. Граматико-перекладний, прямий, аудіо-лінгвальний методи, усний підхід і комунікативна методика становлять основу історичного розвитку теорії викладання іноземних мов і демонструють різні способи організації навчального процесу, що ґрунтуються на різних психологічних та педагогічних концепціях. Виявлено, що кожен із них має власні переваги, пов'язані з формуванням окремих аспектів мовної компетентності: точності граматичного оформлення, орфографічної грамотності, швидкості реакції, автоматизації мовних структур чи здатності до ситуативно-орієнтованого мовлення.

Граматико-перекладний метод, який формує аналітичні уміння учнів, забезпечує системність опрацювання мовних структур і сприяє глибокому розумінню формальних аспектів мови. Прямий метод, у свою чергу, вибудований на ідеї максимально природного засвоєння мови через мовленнєву

практику, що дозволяє подолати бар'єр між теоретичними знаннями та практикою їх використання. Аудіо-лінгвальний метод, сформований під впливом біхевіористичної парадигми, робить акцент на формуванні мовленнєвих автоматизмів, що є важливим для розвитку швидкого й упевненого мовлення. Усний підхід і ситуативне викладання мови розкривають роль соціальних контекстів, а комунікативний метод, як інтегративний, поєднує попередні напрацювання та відображає сучасну парадигму іншомовної освіти, орієнтовану на реальну комунікативну діяльність.

Разом із тим результати теоретичного аналізу свідчать, що традиційні методи не забезпечують достатньої активності та участі учнів у навчальному процесі, що зумовлює необхідність їх модернізації та доповнення методами іншого типу.

У другому розділі розкрито сутність, теоретичні засади та практичні можливості інтерактивних методів навчання англійської мови. Доведено, що інтерактивні технології ґрунтуються на ідеях конструктивізму, соціальної взаємодії та діяльнісного підходу, а тому сприяють активному залученню учнів, підвищенню їхньої мотивації та розвитку комунікативної компетентності.

Аналіз інтерактивних методів показав, що групові форми роботи сприяють розвитку навичок співпраці та підвищують кількість мовленнєвих актів у межах уроку, тоді як рольові ігри дозволяють створити умови, максимально наближені до реального спілкування. Метод кейсів і проблемно-орієнтовані технології виявили потенціал для розвитку критичного мислення, уміння аргументувати власну позицію та застосовувати мовні засоби у складних комунікативних умовах. Ігрові технології, як традиційні, так і цифрові, забезпечують емоційну залученість учнів і підтримують внутрішню мотивацію, а мультимедійні інструменти розширюють можливості доступу до автентичних матеріалів, сприяють формуванню інтегрованих мовних умінь та розвитку цифрової компетентності.

Водночас ефективність інтерактивних методів значною мірою залежить від професійної компетентності педагога, його здатності фасилітувати взаємодію та підтримувати баланс між вільною комунікацією і структурованим навчанням.

У третьому розділі, присвяченому практичному досвіду поєднання традиційних та інтерактивних методів, продемонстровано, що комбінування різних підходів забезпечує більш гнучку, варіативну й ефективну модель організації уроків англійської мови. Практичні приклади засвідчили, що синтез традиційних та інтерактивних методів дозволяє одночасно забезпечити системне засвоєння мовного матеріалу та створити умови для активного його використання в комунікативних ситуаціях. Застосування такої комбінованої моделі сприяє формуванню комплексних мовних умінь: аудіювання, говоріння, читання та письма, а також підвищує рівень мовної автономії учнів. Традиційні методи відігравали роль засобу впорядкування та підготовки мовного матеріалу, тоді як інтерактивні – забезпечували можливість його практичного використання, стимулювали комунікацію, сприяли розвитку творчого потенціалу учнів і формували сприятливу атмосферу співпраці.

Загалом результати роботи дозволяють стверджувати, що оптимальна організація уроків англійської мови передбачає інтеграцію традиційних та інтерактивних методів, що забезпечує збалансоване поєднання теоретичних і практичних аспектів навчання; урахування індивідуальних особливостей учнів; підвищення рівня їхньої мотивації та включеності; розвиток ключових мовних і метапредметних компетентностей; створення умов для активної й осмисленої навчальної діяльності.

Таким чином, комбінація традиційних і інтерактивних методів виступає ефективною методичною стратегією, що відповідає сучасним тенденціям розвитку іншомовної освіти та вимогам Нової української школи й світових освітніх моделей. У роботі підтверджено, що комплексний підхід забезпечує гнучкість освітнього процесу, підвищує його результативність і дозволяє якісно формувати комунікативну компетентність учнів у різних видах мовленнєвої діяльності.

Перспективи подальших досліджень убачаються у поглибленому вивченні впливу цифрових технологій на структурні компоненти мовної компетентності, розробленні моделей диференційованого навчання на основі інтерактивних платформ і вивченні взаємодії традиційних методів із технологіями змішаного навчання.

Список використаних джерел

1. Incorporating Teachers' Views on Different Techniques for Teaching Foreign Languages in the Classroom / Resmi, R., Rahman, A., Sobirov, B., Rumbardi, R., Al-Awawdeh, N., Widoyo, H., Herman, H., Saputra, N. World Journal of English Language. 2023.
2. Mammadova A. Methods used during the teaching of foreign language classes. Filologiya məsələləri Journal of Philological Issues. 2024. No. 4. P. 94. URL: <https://doi.org/10.62837/2024.4.94>.
3. Hashim A.A. Innovative Approaches in English Language Teaching: A Comparative Analysis of Traditional and Modern Methods. South Asian Research Journal of Arts, Language and Literature. 2025. Vol. 7, Iss. 1. P. 1-7. <https://doi.org/10.36346/sarjall.2025.v07i01.001>
4. Yassin H., Nambi R., Kyagaba D.S, Lutaaya J.N. Rethinking English Language Pedagogy: An Exploration of the gaps in Traditional Language Teaching Methods. International Journal for Multidisciplinary Research (IJFMR). 2024. Vol. 6, Iss. 6. P. 1-10 <https://doi.org/10.36948/ijfmr.2024.v06i06.32444>
5. Nhan L.K. Investigating EFL English-Majored Students' Perceprtions of Interactive Teaching Methods in Language Classes. International Journal of Innovative Science and Research Technology. 2024. Vol. 9, Iss. 10. P. 1173-1178 <https://doi.org/10.38124/ijisrt/IJISRT24OCT843>
6. Gogokhia R. Analysis of traditional and modern methods in foreign language teaching. International Scientific-Pedagogical Organization of Philologists (ISPOP), West-East. 2023. Vol. 9, № 1. P. 51-57. <https://doi.org/10.33739/2587-5434-2023-9-1-51-57>
7. Albukbak O.A., Msimeer A.M. Methods and Approaches of Teaching English: a Historical Review. Misurata University. 2021. Iss. 17. P. 79-98. <https://doi.org/10.36602/faj/2021.n17.14>

8. Dewi, R., Utami, I., Pratiwi, N. Implementation of direct method in teaching English for 1st grade of students. *Lingua Scientia*. 2023. Vol. 30 No.1. 11 p. <https://doi.org/10.23887/ls.v30i1.45718>.
9. Sharma N., Manjari N P., Joshi H. Traditional Vs Modern English Language Teaching Methods: Study Based on a Survey. *MIER Journal of Educational Studies Trends and Practices*. 2024. P. 21–36. URL: <https://doi.org/10.52634/mier/2024/v14/i1/2465>
10. Naghiyeva G. Revamping Traditional Methods: Evaluating the Grammar-Translation Method in Modern Language Teaching. *Acta Globalis Humanitatis et Linguarum*. 2025. Vol. 2, no. 1. P. 88–97. URL: <https://doi.org/10.69760/aghel.02500111>.
11. Tsegaye A. Theory of Grammar Translation Method in English Language Teaching. *International Journal of Applied Linguistics and Translation*. 2023. Vol. 9(3). P. 93-99. <https://doi.org/10.11648/j.ijalt.20230903.13>
12. Kirn U., Baig I.A. Effectiveness of Grammar Translation Method and Communicative Language Teaching Approach on Students' Achievement in English Grammar. *Pakistan Social Sciences Review*. 2021. Vol. 5, No. 3. P. 235-248. [http://doi.org/10.35484/pssr.2021\(5-III\)18](http://doi.org/10.35484/pssr.2021(5-III)18)
13. Nechyporuk N. L. Overview of traditional and current methods and approaches for the formation of intercultural competence of cadets of higher military educational institutions. *Innovate Pedagogy*. 2021. Vol. 1, no. 33. P. 95–99. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/33-1.19>
14. S. Agao M., M. Derequito C. Grammar-Translation Method in Enhancing the Comprehensive Writing Skills of English As Second Language Students. *International Journal of Social Sciences and Humanities Invention*. 2025. Vol. 12, no. 07. P. 8658–8666. URL: <https://doi.org/10.18535/ijsshi/v12i07.03>.
15. Shevelova-Harkusha, N. The use of the direct method in teaching english as a target language for communion. *Bulletin of Science and Education*. 2024. № 4 (22). P. 669-681. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4\(22\)-669-681](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4(22)-669-681)

16. Parveen S., Iqbal A., Farid M.F. Comparison of Direct Method and Grammar Translation Method of Learning English on Students' Achievement at the University Level. *Global Language Review*. 2023. Vol. VIII, No. II. P. 467-476. [http://dx.doi.org/10.31703/glr.2023\(VIII-II\).38](http://dx.doi.org/10.31703/glr.2023(VIII-II).38)
17. Babayev J. Characteristics of the Direct method. *EuroGlobal Journal of Linguistics and Language Education*. 2025. Vol. 2, No. 2. P. 32-38. <https://doi.org/10.69760/egjle.2500012>.
18. Spahiu I., Kryeziu N. A Contrastive Study of Grammar Translation Method and Direct Method in Teaching of English Language to Primary School Pupils. *Linguistics and Culture Review*. Vol. 5, Iss. S2. P. 1022-1029. <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS2.1663>
19. Dakhalan A. M., Tanucan J. C. M. The Direct Method in Language Teaching: A Literature Review of Its Effectiveness. *Lingeduca: Journal of Language and Education Studies*. 2024. Vol. 3, no. 2. P. 130–143. URL: <https://doi.org/10.70177/lingeduca.v3i2.1354>.
20. Hu C. A Brief Discussion of the Audiolingual Method. *Frontiers in Sustainable Development*. 2024. Vol. 4, no. 3. P. 82–85. URL: <https://doi.org/10.54691/7w1f0752>.
21. Accelerating EFL Learners' Speaking and Listening Skills through the Audio-Lingual Teaching Method / S. A. Karim et al. *Acitya: Journal of Teaching and Education*. 2024. Vol. 6, no. 2. P. 262–274. URL: <https://doi.org/10.30650/ajte.v6i2.3862>
22. Utami B. N. P. The Behaviorism Perspectives on English Learning: Its Theoretical and Implications for Foreign English Learner in Online Learning Era. *Proceeding of International Conference on Islamic Education*. 2021. P. 29–41. URL: <https://doi.org/10.51425/icie.vi.23>
23. Sholikhah Y. I., Ismilah S., Baron R. Application of Audio Lingual Method in Teaching English to Students. *JIIP - Jurnal Ilmiah Ilmu Pendidikan*. 2025. Vol. 8, no. 1. P. 915–919. URL: <https://doi.org/10.54371/jiip.v8i1.6625>

24. Ashimova N., Tursynbaeva K. The role of situational approach in teaching foreign languages. InterConf. 2022. P. 110–115. URL: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2022.0133>
25. Zhao Z. A Study of the International Mainstream English Teaching Methods. The Educational Review, USA. 2023. Vol. 7, no. 12. P. 1901–1905. URL: <https://doi.org/10.26855/er.2023.12.014> ..
26. Liu X., Wen Y. Overview of the Application of Situational Teaching Methods in the Teaching of Chinese as a Foreign Language. Journal of Contemporary Medical Practice. 2024. Vol. 6, no. 10. P. 66–69. URL: [https://doi.org/10.53469/jcmp.2024.06\(10\).13](https://doi.org/10.53469/jcmp.2024.06(10).13)
27. Li Y. A Review of Situational Language Teaching. Frontiers in Science and Engineering. 2025. Vol. 5, no. 3. P. 245–250. URL: <https://doi.org/10.54691/a1xbkk80>.
28. Li R. Evaluation and Reflection on Situational Language Teaching Method. Scientific Journal of Technology. 2024. Vol. 6, no. 1. P. 42–45. URL: <https://doi.org/10.54691/s3y0qk34>
29. Luqmonovna O. N., Nozima N. Communicative Approach in Teaching A Foreign Language. Innovative Technologica: Methodical Research Journal. 2024. Vol. 3, no. 4. URL: <https://doi.org/10.47134innovative.v3i4.127>.
30. Nasimova M. Communicative language teaching. Общество и инновации. 2022. Vol. 3, no. 5/S. P. 222–228. URL: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol3-iss5/s-pp222-228>
31. Long Y. Research on Oral English Teaching Strategies in Junior High School Based on Communicative Language Teaching. The Educational Review, USA. 2023. Vol. 7, no. 5. P. 620–624. URL: <https://doi.org/10.26855/er.2023.05.016>.
32. Cao Y. The Application of Communicative Language Teaching: Method in Middle School English Classroom Teaching. Journal of Humanities, Arts and Social Science. 2023. Vol. 7, no. 6. P. 1189–1192. URL: <https://doi.org/10.26855/jhass.2023.06.028>.

33. AL-Madani F. M. Student Perception of Traditional English Teaching Methods (CLT approach) and Comparison to Modern Methods (Using Technology). *International Journal of Education and Information Technologies*. 2021. Vol. 15. P. 35–43. URL: <https://doi.org/10.46300/9109.2021.15.5>.
34. Karhina N. Using interactive teaching methods in English lessons. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University Series “Pedagogy and Psychology”*. 2023. Vol. 9, no. 1. URL: <https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2023.09>.
35. Makukhina S. V. Interactive english language teaching. *Transcarpathian Philological Studies*. 2021. Vol. 2, no. 20. P. 40–43. URL: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.20.2.7>.
36. Xie Y. The Effectiveness of a Role-Play Activity in Improving EFL learners’ Communicative Skills. *Journal of Education and Educational Research*. 2023. Vol. 6, no. 2. P. 32–35. URL: <https://doi.org/10.54097/jeer.v6i2.14726>.
37. Shymanska V. The case method for developing lexical competence in professionally oriented english communication. *Collection of Scientific Papers of Uman State Pedagogical University*. 2025. No. 2. P. 112–121. URL: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2025.332137>
38. Binti Shamsudin R. I., Binti Hasmin N. A., Binti Azmi N. A. The Use of Role Play in Enhancing Speaking Skill: The Perception of Polytechnic Students in The Communicative English Class. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*. 2023. Vol. 12, no. 3. URL: <https://doi.org/10.6007/ijarped/v12-i3/19311> .
39. Сурмін Ю. П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2015. № 2. С. 19–28.
40. Problem-based learning in developing students’ communicative skills and creativity in teaching English for specific purposes / J. Šliogerienė et al. *Creativity Studies*. 2025. Vol. 18, no. 1. P. 30–42. URL: <https://doi.org/10.3846/cs.2025.22343> .

41. Effects of problem-based learning on EFL learning: A systematic review / Q. Guo et al. PLOS ONE. 2024. Vol. 19, no. 12. P. e0307819. URL: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0307819>.
42. Huseynova S. Teaching English Through Games and Activities: An Effective Pedagogical Approach. SCIENTIFIC WORK. 2025. Vol. 19, no. 1. P. 39–44. URL: <https://doi.org/10.36719/2663-4619/110/39-44>
43. Zhyhadlo O. Y. Application of digital game-based tools for formative assessment at foreign language lessons. Information Technologies and Learning Tools. 2022. Vol. 87, no. 1. P. 139–150. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4703>
44. Añora A. R. I., Jose A. E. S., Fernandez E. J. The effect of using kahoot as a game-based learning tool on vocabulary acquisition of grade 10 learners. European Journal of Literature, Language and Linguistics Studies. 2025. Vol. 9, no. 1. URL: <https://doi.org/10.46827/ejll.v9i1.608>
45. When Gamification Spoils Your Learning: A Qualitative Case Study of Gamification Misuse in a Language-Learning App / R. Hadi Mogavi et al. L@S '22: Ninth (2022) ACM Conference on Learning @ Scale, New York City NY USA. New York, NY, USA, 2022. URL: <https://doi.org/10.1145/3491140.3528274>
46. Zhyhadlo O. Y. APPLICATION OF DIGITAL GAME-BASED TOOLS FOR FORMATIVE ASSESSMENT AT FOREIGN LANGUAGE LESSONS. Information Technologies and Learning Tools. 2022. Vol. 87, no. 1. P. 139–150. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4703>.
47. Сливка Н., Геворгян К., Горицька О. Роль інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов. Перспективи та інновації науки. 2021. № 5 (5). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-5\(5\)-572-582](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-5(5)-572-582)
48. Harapko V., Molnar G. The role of group work in teaching written speech in english for senior students. Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: «Pedagogy. Social Work». 2022. No. 1(50). P. 52–55. URL: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2022.50.52-55>
49. Zaitseva N., Symonenko S., Suprun O. Role play as a means of forming the communicative competence of engineering students. Pedagogy of the formation of

a creative person in higher and secondary schools. 2022. No. 81. P. 167–172. URL: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.81.31>

50. Zulfa P. F., Suryanti E., Tazali I. ESP Students' Perception on Role Playing for Boosting Their Speaking Skill. *English Education and Literature Journal (E-Jou)*. 2024. Vol. 4, no. 02. P. 187–199. URL: <https://doi.org/10.53863/ejou.v4i02.1171>

51. Xie Y. The Effectiveness of a Role-Play Activity in Improving EFL learners' Communicative Skills. *Journal of Education and Educational Research*. 2023. Vol. 6, no. 2. P. 32–35. URL: <https://doi.org/10.54097/jeer.v6i2.14726>

52. The Use of Multimedia in English Classes as a Means of Increasing Student Motivation / A. Mukhtarkhanova et al. *World Journal of English Language*. 2023. Vol. 13, no. 9. P. 10. URL: <https://doi.org/10.5430/wjel.v13n9p10>.

53. Bui T. H. English teachers' integration of digital technologies in the classroom. *International Journal of Educational Research Open*. 2022. Vol. 3. P. 100204. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2022.100204>.

54. Kristina F., Syahrial S., Yunita W. Platforms, problems and solutions of online english language teaching at vocational high school. *JURNAL BASIS*. 2021. Vol. 8, no. 2. P. 299–310. URL: <https://doi.org/10.33884/basisupb.v8i2.4480>.

55. The Digital Classroom: Systematic Review of Use of English as a Foreign Language (EFL) in Teaching in Collaborative Online Settings / X. Yingxin et al. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. 2024. Vol. 23, no. 10. P. 1–26. URL: <https://doi.org/10.26803/ijlter.23.10.1>.

56. Kukulska-Hulme, A., Lee, H., Norris, L. Mobile learning revolution: Implications for language pedagogy, *The handbook of technology and second language teaching and learning*. 2017. P. 217-233. <https://doi.org/10.1002/9781118914069.ch15>

57. Fathi J., Rahimi M. Electronic writing portfolio in a collaborative writing environment: its impact on EFL students' writing performance. *Computer Assisted Language Learning*. 2022. P. 1–39. URL: <https://doi.org/10.1080/09588221.2022.2097697>

58. Sun Y.-C. Voice blog: An exploratory study of language learning. *Language Learning & Technology*. 2009. Vol. 13, no. 2. P. 88–103. URL: <https://doi.org/10.64152/10125/44182>
59. Arslan R. Ş., Şahin-Kızıl A. How can the use of blog software facilitate the writing process of English language learners?. *Computer Assisted Language Learning*. 2010. Vol. 23, no. 3. P. 183–197. URL: <https://doi.org/10.1080/09588221.2010.486575>
60. Mohamed Amin M., Paiman N. University English Language Teachers' Use of Digital Platforms for Online Teaching. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*. 2022. Vol. 17, no. 20. P. 134–148. URL: <https://doi.org/10.3991/ijet.v17i20.31421>.
61. Integrating Digital Media in Content-Based Language Teaching for English Specific Purposes: A Study of Online Learning Platforms in Reading Comprehension / E. Suhendra et al. *Humanitatis : Journal of Language and Literature*. 2025. Vol. 11, no. 2. P. 225–232. URL: <https://doi.org/10.30812/humanitatis.v11i2.5066>.
62. Goyal S., Khaliq F., Vaney N. Implementation of the online learning management system 'Moodle' as a blended approach to online teaching. *Indian Journal of Physiology and Pharmacology*. 2023. Vol. 67. P. 64–72. URL: https://doi.org/10.25259/ijpp_208_2022
63. Sisimayi T. P., Nyathi V. S. Adaptive Learning Technologies for Higher Education: Exploring the use of Interactive Online Learning Platforms for Higher Education. *SSRN Electronic Journal*. 2025. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.5247815>
64. Moodle-Based Flipped Learning-Model to Increase Basic Translation Skills and 21st Century Skills / A. Purwanto et al. *Scope : Journal of English Language Teaching*. 2022. Vol. 7, no. 1. P. 01. URL: <https://doi.org/10.30998/scope.v7i1.13891>
65. Integrating Digital Media in Content-Based Language Teaching for English Specific Purposes: A Study of Online Learning Platforms in Reading Comprehension / E. Suhendra et al. *Humanitatis : Journal of Language and Literature*.

2025. Vol. 11, no. 2. P. 225–232. URL: <https://doi.org/10.30812/humanitatis.v11i2.5066>

66. Zhang L. Application of a Network Teaching Platform in English Classroom Teaching. *International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies*. 2023. Vol. 18, no. 2. P. 1–12. URL: <https://doi.org/10.4018/ijwltd.333602>.

67. Online Professional English Network – <https://openenglishcommunity.org/page/massive-open-online-courses-moocs>

68. O'g'li E. R. S., Khurshidbek B. Balancing tradition and technology: a comparative study on vocabulary acquisition in intermediate english learners. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*. 2024. Vol. 4, no. 10. P. 16–29. URL: <https://doi.org/10.37547/ajsshr/volume04issue10-03>.

69. Nazarova Y. The Use of Traditional And Non-Traditional Methods In EFL Classroom. *Innovative Technologica: Methodical Research Journal*. 2024. Vol. 3, no. 4. P. 6. URL: <https://doi.org/10.47134/innovative.v3i4.129>.

70. Waterhouse L. Why multiple intelligences theory is a neuromyth. *Frontiers in Psychology*. 2023. Vol. 14. URL: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1217288>

71. Kristina de Freitas A. Multiple intellegences in the English learning context: challenges in class planning. *Sisyphus*. 2022. Vol. 10, Iss. 03. P. 244-264. URL <https://doi.org/10.25749/sis.26961>

72. Hastings B., McKinlay S. *Wider World 1: Student's book*. Harlow: Pearson. 2017. 142 p.

73. Fricker R. *Wider World 1: Teacher's book*. Harlow: Pearson, 2017. 276 p.

74. Забужко, А., Кочмар, Д. (2025). Структура завдання з читання та основні етапи роботи з текстом на уроках англійської мови в ЗЗСО. Актуальні проблеми сучасної філології та лінгводиляктики: зб. тез доповідей учасн. всеукр. наук.-практ. конф. Рівне: МЕРУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2025. С.143-145. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi83/0063234.pdf#page=143>

75. Наказ МОН України № 1093 від 02.08.2024 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»

ДОДАТОК А. План-конспект уроку розвитку навичок аудіювання

Тема уроку: Що ти робиш, коли тобі сумно?

Тривалість уроку: 45 хвилин.

Мета уроку: Встановлювати детальну інформацію у почутому тексті та говорити про почуття.

Завдання уроку: розуміти конкретні деталі радіо-передачі про почуття; використовувати слова з теми «Почуття» у розмовних вправах; описувати власні почуття та дії, коли вони відчувають себе сумно або щасливо.

Обладнання та матеріали: підручник, ноутбук, телевізор, картки для індивідуальної та групової роботи.

Хід уроку

1. Warm-up (5 хвилин)

На цьому етапі проходило привітання та перевірка присутності. Для налагодження позитивної атмосфери у класі були поставлені запитання «How are you today? / Як справи?», «How do you feel today? / Як ти себе відчуваєш сьогодні?» та «What emotion did you bring to the class? / Яку емоцію ти сьогодні приніс у клас?». Далі було презентовано тему уроку «What do you do when you feel sad? / Що ти робиш, коли тобі сумно?».

2. Vocabulary Activation (7 хвилин)

На цьому етапі діти розглядали фотографії, які викликають різні емоції. Ознайомилися із лексикою, поданою у підручнику: bored, excited, happy, sad, tired, unhappy, worried. Визначили позитивні та негативні емоції. Відтренували вимову нових слів.

Vocabulary

Feelings

bored excited happy relaxed sad tired unhappy worried

3. Listening for detail (15 хвилин)

Після пояснення, що учні слухатимуть фрагмент радіопрограми та зіставлятимуть доповідців 1-4 з тим, що вони роблять, щоб відчувати себе щасливими, учні прослухали аудіозапис та виконували завдання індивідуально. Подальша перевірка завершилась обговоренням.

Audioscript 1.59 Unit 3, 3.5, Exercise 3

K = Karen L = Lisa M = Mark T = Tina Ti = Tim

T: Welcome to our first caller, Mark. What do you do when you're sad?

M: When I'm unhappy, I put on some old clothes and then I make myself a big mug of delicious hot chocolate. Then

I feel relaxed again.

T: Oh, OK! And next we have Tim.

Ti: My tip is to watch a sad film. You watch the film, cry and then you feel happy again.

T: Really?

Ti: Yes, try it.

T: Yes, maybe. Thanks! Next we have Lisa.

L: Hi. When I feel worried, I read a book about History. Then problems suddenly aren't very important.

T: An interesting philosophy, thank you. I usually have a hot shower when I feel blue! And who do we have now?

K: Hi, it's Karen. When you feel bored or sad, do something nice for somebody else. Phone to say you love them.

T: Sorry, Karen. Can you be quick? We've only got ten seconds.

K: Make them a cake. Buy a present for them.

T: Thanks, Karen. Those are great ideas. And now, tra-c news ...

4. Speaking Practice (10 хвилин)

Учні працювали у парах, використовуючи вивчені нові слова, та відповідали на наступні запитання:

– «Як ви себе почуваєте, коли вам сумно? Що ви робите?»

5. Reflection and Homework (8 хвилин)

В якості рефлексії учням було запропоновано вголос промовити декілька речень про власні емоції та пояснити чому. Домашнім завданням призначено виконання вправ у Workbook.

В якості додаткових вправ учням були запропоновані вправи на онлайн-платформі Kahoot!.

Посилання на Kahoot!-quiz: <https://create.kahoot.it/details/emotions-and-feelings/5fb988b8-0e8d-4885-b72e-b39b160aeb16>

ДОДАТОК Б. План-конспект уроку розвитку навичок письма

Тема уроку: Життя за полярним колом

Тривалість уроку: 45 хвилин.

Мета уроку: Описувати свої повсякденні справи (письмово).

Завдання уроку: прочитати про розпорядок дня за полярним колом; описати (письмово) власний розпорядок дня.

Обладнання та матеріали: підручник, ноутбук, телевізор, картки для індивідуальної та групової роботи.

Хід уроку

1. Warm-up (5 хвилин)

На цьому етапі проходило привітання та перевірка присутності. Для налагодження позитивної атмосфери у класі учням було запропоновано подивитися на зображення північного сяйва та були поставлені запитання «Where do you think this place is? / Як ви гадаєте, що це за місце?», «What do you know about life in the Arctic Circle? / Що ти знаєш про життя за Арктичним колом?». Далі було презентовано тему уроку «Life above the Arctic Circle / Життя за полярним колом» та оголошено мету уроку.

2. Presentation stage (7 хвилин)

На цьому етапі ознайомилися із текстом наведеному у підручнику. Проаналізували його за допомогою запитань. Відповіді на запитання давали у парах або групах до 3 людей. Разом із вчителем визначили текст, в якому наведено детальний розпорядок дня. Далі учні ознайомилися із використанням сполучників so та because, відтренували їхнє вживання у запропонованих реченнях, заповнюючи пропуски.

Post by Erik, 19 November at 20.13

Hi, my name's Erik, I'm thirteen and I come from Tromsø in Norway. It's quite big (70,000 people) but it isn't a typical European city. We're 350 km north of the Arctic Circle, so from November to February it's dark, day and night. It's often very cold, even minus forty degrees. But we love winter – the sky is often a beautiful colour and we love skiing.

Post by Erik, 23 November at 21.12

My day

I wake up at seven o'clock, have a shower and then have breakfast: bread, cheese and yoghurt. After that I go to school.

School starts at eight thirty every day. We have lunch at eleven o'clock and at two o'clock we go home.

After school I do my homework – I'm in Grade 7, so there's a lot of homework now! My parents come home at four o'clock and then we have dinner – meat or fish and potatoes. After that I often meet my friends and we play computer games. In winter I usually stay at home because it's cold and dark. We read or we chat by the fire. I go to bed at ten o'clock.

Writing

Writing about your daily routine

Use the Present Simple to describe your routine.

I wake up/get up at ...

Then I ...

After that I ...

School starts/We go home at ...

After school I ...

Use conjunctions (e.g. *and*, *but*, *so*, *because*) to link sentences.

I don't have breakfast **because** I'm never hungry./

I'm never hungry, **so** I don't have breakfast.

I walk to school **because** it's very close./

I live near the school, **so** I walk.

4 Complete the sentences with *so* or *because*.

- 1 We don't have a TV, **so** I watch DVDs on my computer.
- 2 I often don't have breakfast _____ I don't have time.
- 3 I wake up early _____ my cat wants something to eat.
- 4 I often exercise, _____ I feel relaxed.
- 5 I take the dog for a walk in the morning, _____ I get up early every day.
- 6 I'm often tired in the evening, _____ I go to bed before 10 p.m.
- 7 My mum drives me to school _____ it's too far to walk.

3. Practice stage(15 хвилин)

Після пояснення, що учні складатимуть власну розповідь про свій розпорядок дня, учні складали чернетку, обмінювалися зошитами для перевірки однокласниками та індивідуально писали чистовий.

4. Production stage (10 хвилин)

Учні зачитували власноруч написані розповіді про розпорядок дня. Коментували роботи однокласників.

5. Reflection and Homework (8 хвилин)

В якості рефлексії учням було запропоновано дати відповіді на запитання «What did you learn today? / Що ти сьогодні вивчив?», «What was the most interesting fact about Eric's life? / Який найцікавіший факт про Еріка ти знайшов?», «Did your skills improve? How? / Чи покращилися твої навички письма? Як?». Домашнім завданням призначено виконання вправ у Workbook.

В якості додаткових вправ учням були запропоновані вправи на онлайн-платформі Kahoot!.

Посилання на Kahoot!-quiz: <https://create.kahoot.it/details/daily-routine/7bdf0e60-a4b8-4ed2-9a82-226bb8af34a1>

ДОДАТОК В. План-конспект уроку розвитку навичок говоріння

Тема уроку: Чим ти займаєшся у вільний час

Тривалість уроку: 45 хвилин.

Мета уроку: Розповідати про свої вподобання.

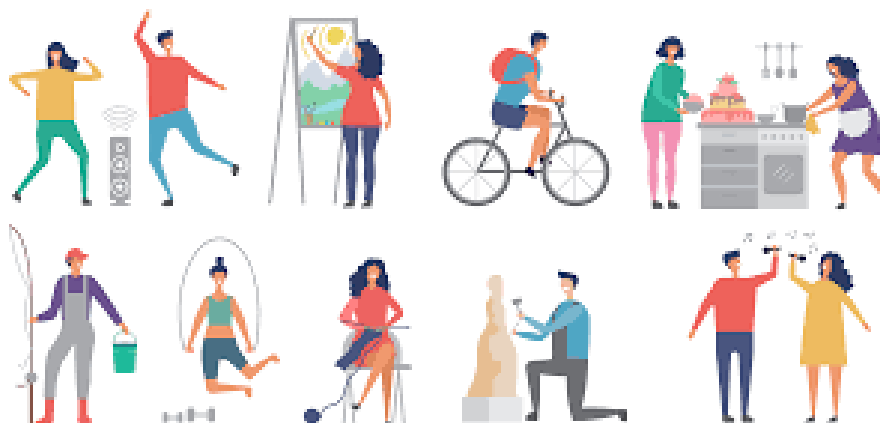
Завдання уроку: розвивати комунікативні навички та діалог, формувати вміння будувати діалоги в реальних життєвих ситуаціях.

Обладнання та матеріали: підручник, ноутбук, телевізор, картки для індивідуальної та групової роботи.

Хід уроку

1. Warm-up (5 хвилин)

На цьому етапі проходило привітання та перевірка присутності. Для налагодження позитивної атмосфери у класі учням було запропоновано подивитися на зображення різних хобі (dancing, ice-skating, skateboarding, hip-hop, playing different sports) та були поставлені запитання «What activities do you like? Why? / Чим ти любиш займатися? Чому?», «What activities don't you like? / Що тобі не подобається робити?». Далі було презентовано тему уроку «What do you do in your free time? / Чим ти займаєшся у вільний час?» та оголошено мету уроку.

2. Pre-listening Interaction (3 хвилин)

На цьому етапі відбувалася активізація словникового запасу із теми «Free time activities» перед прослуховуванням автентичного аудіо.

3. Listening for Detail and Language discovery (10 хвилин)

Після прослуховування автентичного аудіозапису діалогу учні у парах відповідали на запитання з підручника. Далі учні ознайомлювалися із фразами вираження вподобань, знаходячи відповідні фрази у діалозі.

Max is skateboarding in the park with friends when, suddenly, he hears loud hip-hop music.

Eva: I'm Eva. What do you think of my dancing?

Max: I really like it. You're a great dancer! Good music too!

Eva: Oh, do you like hip-hop?

Max: I like it a lot. It's my favourite music.

Eva: Do you like dance as well?

Max: Yes, I do. I like capoeira a lot – but it's a bit hard for me. I prefer breakdance. Like this ...

Eva: Wow, you're really good!

Max: Oh, it's my best friend, Sol. Hey, Sol! He's a great guy. Sol, meet Eva. Eva's an amazing dancer! She's half-Brazilian, half-English, but she lives here in Rye now. Unfortunately, she doesn't go to our school.

Sol: Oh. What school do you go to?

Eva: Saint Alfred's.

Sol: Oh, my sister goes there. She really likes it. What do you think of it?

Eva: I don't mind it. Are you a dance fanatic like Max?

Sol: Er, no. I don't enjoy dancing.

Max: Actually, Sol can't stand dancing.

Eva: Oh, never mind!

4. Guided Speaking Practice (13 хвилин)

Метою цього етапу уроку є навчитися використовувати фрази із Speaking box. Учні заповнювали пропуски, читали діалоги у парах та у ролях. За представленою у підручнику моделлю складали власні діалоги.

Speaking	Talking about likes and dislikes
 What do you think of ...? Do you like ...? What kind of ... do you like?	It's my favourite (music). I like ... but I prefer ... I love/I really enjoy/I really like ... I like ... (a lot).
	I quite like ... I don't mind .../It's OK.
	I don't like/I don't enjoy ... I hate/I can't stand ...
Be careful! We often use verbs of like/dislike with the <i>-ing</i> form. I love/enjoy/don't mind/can't stand dancing. We also often use these phrases with pronouns (<i>it, him, her, them</i>, etc.). A: Do you like dancing? B: I love <i>it</i>!	

5. Free Speaking Interaction (6 хвилин)

Учні в парах або по черзі ставлять одне одному запитання про вподобання. Дають відповіді на запитання однокласників. Далі учням була запропонована активність «Find someone who ... / Знайди когось хто»

6. Reflection and Homework (8 хвилин)

В якості рефлексії учням було запропоновано дати відповіді на запитання «What did you learn today? / Що ти сьогодні вивчив?», «What is your new favorite phrase? / Яка твоя нова улюблена фраза?». Домашнім завданням призначено виконання вправ у Workbook.

В якості додаткових вправ учням були запропоновані вправи на онлайн-платформі Kahoot!.

Посилання на Kahoot!-quiz: <https://create.kahoot.it/details/hobbies-and-interests/5e7ff848-5e02-4d63-a83c-372268951778>